

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2009

Petr Novák

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

Aktéři výslechu v různém procesním postavení z hlediska forenzní psychologie

Autor: Petr Novák

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Petra Adamová

Studijní program: Sociální pedagogika, specializace bezpečnostní služby

Datum odevzdání : 20. března 2009

Zadání bakalářské práce

Název práce: Aktéři výslechu v různém procesním postavení z hlediska forenzní psychologie.

Zadání práce: Práce by měla sloužit k rychlé a srozumitelné orientaci zájemců o problematiku psychologických aspektů policejního výslechu osob v různém procesním postavení, především obětí trestných činů. Je určena jako přehledná teoretická pomůcka obohacená o kazuistiky k typickým výslechovým situacím zejména pro pracovníky pomáhajících profesí, například policistů, sociálních pracovníků, obhájců, ale i pro širokou laickou veřejnost.

Jméno studenta: Petr Novák

Ročník: 3.

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Petra Adamová

Katedra: Společenských věd FM VŠE

Termín zadání: 28. března 2008

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma
Aktéři výslechu v různém procesním postavení
z hlediska forezní psychologie
jsem vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

Současně prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném
znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené
podobě ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou
universitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice, březen 2009

podpis studenta

A n o t a c e

Aktéři výslechu v různém procesním postavení z hlediska forenzní psychologie

Cílem práce je přispět k pochopení některých otázek bezprostředně souvisejících s výslechovou praxí. Má pomoci k rychlé a srozumitelné orientaci zájemců o problematiku psychologických aspektů policejního výslechu osob v různém procesním postavení, především obětí trestných činů. Práce poukazuje na odlišnosti mezi teorií a praktickými zkušenostmi. Je určena jako přehledná teoretická pomůcka obohacená o kazuistiku k typickým výslechovým situacím zejména pro pracovníky pomáhajících profesí, například policistů, sociálních pracovníků, obhájců, ale i pro širokou laickou veřejnost.

Poděkování

Rád bych poděkoval

Mgr. Bc. Petře Adamové

za vedení, cenné rady a konzultační pomoc
při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah :

| | |
|---|-----------|
| ÚVOD | 8 |
| 1. Obecná charakteristika výslechu | 10 |
| 1.1 Pojem a cíl výslechu | 10 |
| 1.2 Výslech jako metoda kriminalistické praxe..... | 11 |
| 1.3 Výslech jako procesně právní akt | 22 |
| 1.4 Výslech jako interpersonální jednání..... | 27 |
| 2. Aktéři výslechu a jejich specifika z hlediska psychologie | 31 |
| 2.1 Podezřelý – obviněný | 31 |
| 2.2 Svědek | 36 |
| 2.3 Poškozený – oběť | 38 |
| 2.4 Osoba vyslychajícího | 42 |
| 2.5 Zúčastněné osoby..... | 44 |
| 2.5.1 Obhájce..... | 44 |
| 2.5.2 Znalec | 45 |
| 2.5.3 Pracovník OSPOD | 46 |
| 3. Komunikace při výslechu | 48 |
| 3.1 Verbální komunikace..... | 48 |
| 3.2 Neverbální komunikace..... | 49 |
| 4. Zvláštnosti vedení výslechu z hlediska..... | 51 |
| 4.1 Obětí různých druhů trestných činů | 51 |
| 4.1.1 Mravnostních..... | 51 |
| 4.1.2 Násilných | 51 |
| 4.1.3 Majetkových | 52 |
| 4.2 Věkových odlišností vyslychaných osob | 53 |
| 4.2.1 Nezletilých..... | 53 |
| 4.2.2 Seniorů..... | 57 |

| | |
|---------------------------------------|-----------|
| 4.3 Duševních poruch a nemocí | 57 |
| 4.3.1 Osob s poruchou osobnosti | 58 |
| 4.3.2 Osob s duševní nemocí | 60 |
| ZÁVĚR..... | 64 |
| SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY..... | 66 |
| PŘÍLOHY | 67 |

ÚVOD

Výslech. Většina lidí spojuje význam tohoto slova s represí, policejním nátlakem, mocí státních orgánů.

Součástí náplně práce každého policisty je prokazování trestné činnosti, její dokumentace. Jedním z postupů, jak se dobrat pravdy, jak získat relevantní informace a skutečnosti o trestném činu, odpovědi na základní kriminalistické otázky „kdo, co, kdy, kde, jak, čím, proč, škoda“, je výslech.

Vedení výslechu je nesmírně složitá práce, zejména pokud je vyslýchanou osobou jedinec problematický nebo pokud je vyslýchána oběť závažného trestného činu. Její psychická náročnost je vystižena v následující citaci.

„Za základní zdroje stresu v policejní profesi považuje Raiskup: společenský význam a důležitost práce policisty, vědomí odpovědnosti, existence rizika, konflikty a konfliktní situace a s nimi související zvýšené nároky na sebekontrolu a sebeovládání policistů.“¹

S uplatňováním práva při výslechu je úzce spjata jedna z aplikovaných psychologických disciplín a to **forezní psychologie**. Zaměření forezní psychologie spočívá v soustředování poznatků o chování a prožívání lidí v souvislosti s uplatňováním práva. Nezáleží přitom na tom, zda jde o člověka, který právo prosazuje, nebo toho, kdo je mu podroben.²

Někteří pachatelé si vůbec neuvědomují dopad svého protiprávního jednání, nemají pocit viny, naopak tuto přenášejí na někoho jiného. To, že musí strpět některé úkony, jedním z nich je například výslech, považují za narušení své svobodné vůle a zásah do svých práv ze strany policejních orgánů.

Práce je rozčleněna na čtyři části. V první kapitole je nastíněn obecně význam výslechu, jeho pojem a hlediska z jakých je na výslech pohlíženo. To znamená výslech jako kriminalistická metoda, jako procesně právní úkon a v neposlední řadě jako interpersonální jednání. Sem náleží i krátký popis postupu při jeho realizaci včetně přípravy, některé návrhy na vedení výslechu, jeho dokumentaci s ohledem na jednotlivé účastníky a to především z pohledu forezní psychologie a taktiky prováděného výslechu. Druhá část je zaměřena na aktéry výslechu dle jejich procesního postavení a jejich specifika z hlediska psychologie. V třetí části se hovoří o komunikaci jako o procesu výslechové

¹ SPURNÝ, J., Psychologie výslechu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, s.38

² ČÍRTKOVÁ, L., Forezní psychologie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.,2004.

interakce mezi vyslychaným a vyslychajícím. V poslední tedy čtvrté části jsou uvedeny zvláštnosti vedení výslechu z hlediska obětí různých druhů trestné činnosti, z hlediska věku a duševních poruch a nemocí.

Cíl a metody práce.

Tato práce by měla svoji měrou přispět především k usnadnění a pochopení některých otázek, které bezprostředně souvisejí s výslechovou praxí. Cílem není pouhé citování odborné literatury, která se problematikou výslechu zabývá, nýbrž snaha o posouzení současného stavu výslechové praxe při operativně vyšetřovatelské činnosti na službě kriminální policie a vyšetřování. Poukázat na odlišnost teorie a praktické činnosti. Vymezení nedostatků, se kterými se výslechová praxe potýká a nástin jejich možné eliminace s cílem potlačit vliv sekundární viktimizace při výslechu poškozených – obětí trestných činů a naopak jak zajistit maximum informací jako důkazního prostředku při výslechu osob podezřelých, resp. obviněných.

Ve své práci jsem vycházel z vlastních poznatků a závěrů, které jsem získal svým osobním průběžným vzděláváním a praktickými zkušenostmi z operativní a vyšetřovatelské činnosti u služby kriminální policie a vyšetřování. Při čerpání z odborné literatury a dalších pramenů jsem vycházel pouze z publikací českých autorů. Rovněž jsem využil i možnost studia vyšetřovacích spisů k získání praktických výslechových situací. K dosažení vytčeného cíle jsem použil metody analýzy a syntézy, metodu komparativní, řízeného rozhovoru, metodu interdisciplinárního přístupu, kazuistiky. Příklady z vlastní policejní praxe či praxe mých kolegů doplňují a názorně pomáhají pochopit problematiku výslechu v nejširším slova smyslu.

1. Obecná charakteristika výsledku

1.1 Pojem a cíl výsledku

V průběhu vývoje kriminalistiky a trestního práva byla vyslovena či přejata celá řada pojmů, která vymezují výslech. Podstatou pro všechny je definování výsledku jako procesu interakce mezi vyslychajícím a vyslychaným, který vede k získání požadovaných informací. Právní hledisko je patrné v pojmu: „V nejobecnějším slova smyslu chápeme výslech jako právně regulovaný proces získávání, zpracování, hodnocení a dokumentování informací o skutku, který je předmětem vyšetřování.“³ „...výslech je specifická metoda kriminalistické praktické činnosti, kterou se získávají o událostech trestných činů či jiných kriminalisticky relevantních skutečnostech informace zafixované ve vědomí člověka...“⁴ tato definice je v literatuře uváděna jako definice ideální. Z hlediska současného a moderního pohledu na výslech je výstižný pojem „Výslechem v kriminalistice rozumíme kriminalistickou metodu, kterou se na základě zákona získávají formou výpovědi (vysvětlení) kriminalisticky a právně relevantní informace z paměťových stop uložených ve vědomí vyslychaných osob, za přísného dodržení zákonem daných práv a povinností vyslychaného i vyslychajícího.“⁵

Cílem výsledku je získat úplnou a pravdivou výpověď o vyšetřované události, zjistit všechny dostupné informace o tom, co se skutečně stalo. Proces získávání pravdivé výpovědi je zpravidla obtížnější, než získávání důkazů jiného druhu. Kvalifikované vedení výsledku, v jehož závěru získáme pravdivé informace v podobě výpovědi, vyžaduje od vyslychajícího nejen znalost zákona, ale i schopnost kreativně využít zkušeností a poznatků z vědních disciplín jako je kriminalistika, psychologie, logika, pedagogika a dalších. Neexistuje jednoznačný návod, jak zdárně provést výslech, avšak jakékoli opomenutí při jeho přípravě či při jeho průběhu může ohrozit další dokazování.

³ SPURNÝ, J. Psychologie výsledku. Vyd. 1. Praha: Portál s.r.o, 2003. s. 13.

⁴ NĚMEC, M., Kriminalistická taktika pro policisty. Praha: Eurounion, 2004, s.181

⁵ HEJDA, J., Vybraná témata kriminalistiky a trestního práva. Praha: Oeconomica, 2007, s.91

Jak je z citovaných pojmů patrné, je výslech pojem interdisciplinární, nahlíží se na něj z hlediska trestního práva jako na procesní úkon, z hlediska kriminalistiky jako na kriminalistickou metodu a na formu sociálního styku z pohledu forenzní psychologie.

1.2. Výslech jako metoda kriminalistické praxe

Výslech je zvláštním typem sociální situace odehrávající se ve specifických podmínkách v rámci interakce mezi osobou vyslychajícího a vyslychaného. Právě specifičnost podmínek, za kterých výslech probíhá, se odráží v chování a prožívání jejich účastníků, což je mimo jiné dáno i procesním postavením jejich aktérů a bezpochyby i psychickou zátěží.

Podstatou výslechu je zákonným způsobem a doporučeným postupem z oboru kriminalistické taktiky získat informace fixované v paměti člověka, které přímo souvisejí s událostmi spáchaných trestných činů, případně informace mající vztah k jiné důležité skutečnosti.

Takto získané informace mohou být podle svého charakteru důkazními prostředky nebo zdrojem informací využitelných zejména v rámci přípravného řízení. Prostředkem, jak dosáhnout cíle výslechu, je volba správné taktiky provedení následných výslechů, popřípadě vytýčení nových nebo zpřesnění stávajících kriminalistických verzí.⁶

Jedním z kritérií pro volbu správné taktiky je samotný vztah vyslychaného k jeho vlastní výpovědi. Podle tohoto hlediska člení kriminalistika výslechy na:

a) Výslech osob, které mohou a chtějí vypovídat.

Vyslychaná osoba vnímala danou událost a zapamatovala si jí. Je schopná událost správně vylíčit a současně je ochotna vypovídat úplně a pravdivě. Jde o příznivou výslechovou situaci, kde hrozí jediné riziko a to nevhodný přístup k vyslychanému a nevhodný postup výslechu.

V roce 2006 byl v Českých Budějovicích vyšetřován dvojnásobný případ loupeže v herna baru a v sázkové kanceláři. V obou případech za užití výhrůžky bezprostředního násilí nožem, který přiložil obětem na krk. Pachatel byl zadržen na základě telefonátu barmanky, která ho bezpečně poznala, když po devíti měsících od přepadení nahlédl přes sklo vstupních dveří do jiného baru, kde v té době pracovala. Z místa ihned odešel. Barmanka vyšla z baru, aby se ujistila, kam jde a co má na sobě.

⁶ SPURNÝ, J., Psychologie výslechu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003.

V následném oznámení policii uvedla přesný popis oblečení i směr, kterým násilník odešel. Do protokolu o výslechu svědka uvedla jednak přesný popis pachatele, ale i po tak dlouhé době uvedla opětovně podrobný průběh celé události s mnoha detaily. V tomto případě šlo o velmi vnímavou svědkyni, která vypovídala naprosto spontánně, podrobně a pravdivě.

b) Výslech osob, které momentálně nemohou (nevzpomínají si), ale jsou motivovány (chtějí) vypovídat.

Vyslýchaná osoba vnímala kritickou událost, nyní si ji však nemůže z různých důvodů vybavit. Je však ochotna vypovídat úplně a pravdivě. Ve výpovědi jsou nepřesné nebo neúplné informace, mnohdy v rozporu s dosud objektivně zjištěnými fakty. Podstatou této situace je momentální zablokování mentálních funkcí, nejčastěji paměti, kterou se snažíme vhodným psychologickým působením osvěžit. V případě oběti trestného činu, která se nachází ve fázi akutní reakce na stres, nejsou její paměťové stopy zcela aktivizovány. Jde o obranný mechanismus v jejím mozku ve vztahu k prožité traumatizující události.

Jako svědek byla ve věci ublížení na zdraví vyslýchána M. B., která byla přítomna fyzickému napadení své dcery J. B. Tři pachatelé dva muži a jedna žena poškozenou napadli ranami do obličeje, kopáním do celého těla, smýkáním za vlasy po podlaze, až upadla do bezvědomí. Svědkyně byla tak otřesena událostí, že při výpovědi dokázala uvést pouze, jak viděla dceru v krvi a kdo ji napadl. Uváděla nepodstatné spory s obviněnými z minulosti, které s vyšetřovanou událostí souvisely jen okrajově. Ačkoli chtěla přispět k usvědčení pachatelů, nebyla schopna si vzpomenout, který z nich a jakým způsobem zranil J. B., popsat sled událostí ani určit další svědky, přestože bylo na místě větší množství lidí. K zablokování paměti a chaotické výpovědi svědkyně přispěla i přítomnost obhájce obviněných. Vypovídat začala až po ujištění, že obhájce nebude zasahovat do jejího hovoru a posléze ani do dialogu s vyšetřovatelem, ale bude mu dán prostor k položení otázek až na samém konci výslechu. Dále vyšetřovatel pomohl svým postojem, kterým vyjádřil pochopení pro její indispozici vypovídat, protože muselo být psychicky velmi náročně vidět na vlastní oči, jak někdo ubližuje její dceři a hlavně cítit naprostou bezmocnost ve snaze jí pomoci, když ji pachatelé ke zraněné nepustili.

c) Výslech osob, které mohou (vědí), ale nechtějí (nejsou ochotny) vypovídat.

Tato výslechová situace je nejsložitější v psychologii výslechu. Vztahuje se zejména k takovým případům, které nejsou důkazně zajištěny, popřípadě jsou k dispozici pouze nepřímé důkazy o vině vyslychaného, který tuto vinu popírá. V praxi se tedy jedná především o výslech osob podezřelých či obviněných z trestných činů. Důvodem mohou být obavy z hrozícího trestu, ztráty své sociální pozice, negativní vztah k policii, ale i stud vypovídat o podrobnostech šetřeného skutku, který vyvolal u vyslychané osoby trauma, či obava z pomsty pachatele či spolupachatele. Z popsanych možností vyplývá, že záleží na roli vyslychaného v předmětné události. Různé varianty působení na vyslychaného vycházejí z orientačního odhadu jeho osobnosti a motivace trestné činnosti. Příprava výslechu je pak samozřejmě zaměřena na způsoby, jak získat od vyslychaného doznání. Účelnější však je volba vhodného psychologického působení, jež orientuje výslech nikoli na doznání, nýbrž na získání nových informací, které by umožnily získat další důkazy ve věci.

Výslechová situace tohoto druhu bývá dle mě nejčastější. Jako příklad uvádím *výslech obviněného z trestného činu ublížení na zdraví v Českých Budějovicích v roce 2006. F. M. napadl v nočních hodinách K. L. údery rukou sevřenou v pěst do obličeje a způsobil mu zranění krční páteře. Na místě nebyl žádný svědek a nebyly zajištěny žádné relevantní důkazy kromě výslechu poškozeného a znaleckého posudku z oboru zdravotnictví odvětví soudní lékařství na způsobené zranění. Obviněný ve své výpovědi uvedl, že na místě v uvedenou dobu sice byl, ale že nikoho nenapadl a dále odmítl vypovídat. Ačkoli v přípravném řízení nesouhlasil s postupem podmíněného zastavení trestního stíhání, o kterém byl řádně poučen, dodatečně zaplatil škodu vzniklou léčením poškozeného a domluvil se s ním na odškodnění, k činu se doznal, tudíž bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno. V tomto případě obviněný nevypovídal, ani když mu vyšetřovatel vysvětlil, že se zbavuje možnosti uvést nové skutečnosti a důkazy, které vyvracejí jeho zavinění, a možnosti hájit se.*

d) Výslech osob, které nemohou (nejsou způsobilé) a současně nechtějí vypovídat.

Jde o vyslychaného, který kritickou událost vnímal, ale jeví se jako nezpůsobilý podat výpověď vzhledem k tomu, že vykazuje nápadnosti ve smyslu odchylek intelektu od normálu. Jedná se většinou o osoby, které trpí psychickou poruchou či chorobou tedy o psychotické jedince, jedince na

pomezí mezi neurózou a psychózou a těžce narcisticky narušené osoby. Komunikace s těmito osobami je velmi náročná a to vzhledem ke kombinaci nízké motivovanosti vyslychaného, zejména pokud jde o obviněného a snížené schopnosti vypovídat. Dochází k poruše komunikace, která je v literatuře označována za patologickou. Tento typ vyslychaného je nejproblémovější, proto i komunikace s ním je nejnáročnější. Již v úvodní fázi výslechu je zapotřebí zjistit, zda vyslychaný není schopen vypovídat, a proto se může jevit jako neochotný nebo není ochoten, a z toho důvodu si nevybavuje vnímanou událost či si ji nepamatuje. V této výslechové situaci není vhodné žádné psychologické působení, nýbrž je nutné k získání bližších informací o osobnosti vyslychaného přibrat znalce k přezkoumání duševní normality.⁷

Při působení na vyslychaného jsou používány zejména tyto taktické postupy:

- 1) Využívají se existující rozpory ve výpovědi vyslychaného, který je vyzván, aby je vysvětlil. Pokud mu chybí přijatelné argumenty a vidí, že s nimi nemůže obstát, stává se, že začne vypovídat pravdivě.
- 2) Využívají se rozpory ve výpovědích vyslychaného a jiných osob. Ke zjištěným rozporům je vhodné vyslychaného znovu vyslechnout, případně provést konfrontaci. Na základě objasnění rozporů dochází často u vyslychaného ke změně postoje a k pravdivé výpovědi. Když zde zmiňuji konfrontaci, tak bych chtěl uvést, že osobně jsem se s ní při výkonu své profese ještě nesetkal a to ani u svých kolegů. Osobě spatřuji nevyužívání tohoto úkonu v tom, že se zpravidla již v přípravném řízení před podáním obžaloby podaří vinu prokázat na základě jiných důkazů a v případě určitých rozporů ve výpovědích se její provedení ponechává až na řízení před soudem. Skutečnost, že se takto postupuje, koresponduje i s ustanovením § 104a odst.7 tr. řádu, které hovoří, že *„konfrontace se zásadně provádí jen v řízení před soudem; před podáním obžaloby lze konfrontaci provést jen výjimečně, pokud lze očekávat, že její provedení výrazněji přispěje k objasnění věci a stejného cíle nelze dosáhnout jinými prostředky.“*⁸

⁷ MATOUŠKOVÁ, I., SPURNÝ, J., Komunikačně náročné situace v policejní praxi. Plzeň:Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.,2005.

⁸ ŠÁMAL, P. a kol., Trestní řád. Komentář. I. díl. 5.vydání. Praha: C.H.Beck, 2005. s.849

Další důvod nevyužívání konfrontace možná pramení i z neznalosti praktického provádění tohoto úkonu či obavy z následné administrativní zátěže.

- 3) Zjistíme-li příčiny lživé výpovědi, kterými může být nenávisť, kamarádství, loajalita, pomsta apod., jsme schopni efektivně působit na vyslýchaného.
- 4) Pokud stimulujeme vyslýchaného k pravdivé výpovědi tím, že vhodně zdůrazníme jeho kladné vlastnosti, můžeme u některých vyslýchaných zapůsobit natolik, že upustí od výpovědi smyšlených údajů.
- 5) Udržujeme-li vyslýchaného v přiměřeném emocionálním napětí tím, že mu pozorně nasloucháme, zamýšlíme se nad jeho výpovědí, prověřujeme její pravdivost a úplnost, napomáhá nám to k tomu, že vyslýchaný obtížněji lživě vypovídá nebo si za svou nepravdivou výpovědí stojí.⁹

Provádím-li výslech, používám v podstatě všechny výše uvedené taktické postupy, kromě již zmiňované konfrontace. Vždy se však vedení výslechu snažím přizpůsobit konkrétní osobě vyslýchaného. Vycházím především z dosud zjištěných informací v projednávané věci, neboť ty jsou pro mě určitým vodítkem, jak si při výslechu počínat a jakým směrem výslech vést.

Při výkonu praxe mi jde o to, abych nepodcenil přípravu k výslechu, a proto si vytvářím rovněž „obrázek“ o osobě, se kterou budu jednat. Získávám informace týkající se rodinného zázemí, majetkových poměrů, předchozí trestné činnosti apod. Vzhledem k několikaletému působení na témže oddělení ve stejném městě je pro mne výhodou i osobní znalost, neboť nezřídka se stává, že pro své časté protiprávní jednání je opakovaně vyslýchána stejná osoba. Jedná se na jedné straně o výhodu, na straně druhé je můj úsudek do jisté míry ovlivněn předsudky ve vztahu ke konkrétní osobě. Výše uvedené postupy a praktické zkušenosti však mohu využít v případě, že jsem srozuměn s tím, jakou osobu budu vyslýchat. Do zcela jiné pozice mě staví nahodilý, nečekaný výslech, o jehož aktéru mám jen kusé informace. Vstupuji do interakce se zcela neznámým člověkem, a proto si musím dávat pozor, abych ukvapeně nehodnotil na základě prvního dojmu či tzv. haló efektu. O uvedených a dalších chybách v percepci je více hovořeno v kapitole 1.3.

⁹ SPURNÝ, J., Psychologie výslechu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003.

Nikdo není neomylný a sám za sebe mohu říci, že i já jsem se dopustil několikrát chyb v hodnocení druhého, které jsem si na samém počátku jednání utvořil v důsledku chybného vnímání.

Výslech zcela určitě představuje složitý proces, a tak jeho konstrukce nemůže být nahodilá. Z hlediska dosavadní praxe můžeme výslech rozdělit do tří stádií:

1) Úvodní stádium

Jeho cílem je kromě splnění základních trestně procesních náležitostí, kterými jsou ověření totožnosti, poučení o právech a povinnostech vyslychané osoby s ohledem na její procesní postavení, seznámení s předmětem výslechu, vysvětlení významu výpovědi, zejména poznání osobnosti vyslychaného.

Úvodní stádium představuje nejdůležitější fázi, při které dochází k formování osobního kontaktu mezi vyslychajícím a vyslychaným se záměrem psychologicky působit na osobu vyslychaného tak, aby byla vyvolána snaha vyslychaného a podpořen jeho vlastní zájem učinit pravdivou a úplnou výpověď.

Úspěšné navázání vzájemného kontaktu podporuje zejména slušné a korektní vystupování, vyjadřování, vhodné výslechové prostředí, ale i vhodná volba psychologického přístupu k vyslychané osobě s ohledem na její procesní postavení a věk.¹⁰

Možná je to právě procesní postavení, které ovlivňuje můj přístup k vyslychanému. Ačkoliv to zřejmě narušuje etiku slušného vystupování, osobně se při svém jednání v praxi představuji jménem a služebním zařazením pouze osobám, které jsou buďto poškozenými – oběťmi nebo svědky. V případě osob podezřelých ze spáchání trestného činu, omezují své představování pouze na služební zařazení. Vždy však preferuji slušné jednání a nikdy se nepovyšuji kladením důrazu na své postavení.

2) Monolog

Monolog plynule navazuje na úvodní stádium. Jde o volnou spontánní výpověď vyslychaného, který byl seznámen s předmětem výslechu a následně vyzván, aby vypověděl, co je mu o předmětné věci známo. Je vhodné předem

¹⁰ HEJDA, J., Vybraná témata kriminalistiky a trestního práva. Praha: Oeconomica, 2007

doporučit vyslychanému, aby vypovídal v časovém sledu událostí, popř. k jednotlivým skutkům či osobám. Pokud nedochází k zjevnému odchýlení od tématu, není vhodné přerušovat průběh výpovědi. Při monologu má vyslychající vhodnou příležitost dále poznávat vyslychanou osobu a její postoje k předmětné věc. Porovnávat dosavadní výpověď s dosud zjištěnými fakty nebo důkazy a na podkladě těchto zjištění ověřovat úplnost a věrohodnost takové výpovědi. Je praktické činit si poznámky k nejasnostem ve výpovědi a dalším skutečnostem, které je třeba výsledkem objasnit a na tyto se následně dotázat. Díky těmto poznatkům si může vyslychající připravit otázky a vhodně upravit taktiku vedení výsledku v průběhu dialogu, který je třetím stádiem.

3) Dialog

Při dialogu provádíme výslech formou kladení otázek a získávání odpovědí na ně. V této fázi dochází k doplňování, upřesňování a prověřování předchozí spontánní výpovědi. Cílem dialogu je odstranit případné rozpory ve výpovědi, popř. mezi výpověďmi dalších osob v téže věci či rozpory mezi výpovědi a dosud zjištěnými důkazy. Je na schopnostech vyslychajícího, aby následné formování výsledku vedlo k dosažení kladného výsledku v projednávané věci, aniž by byly vyslychané osobě kladeny kapiózní nebo sugestivní otázky, případně otázky, v nichž je odpověď obsažena.¹¹

Ačkoli jsou výše uváděné otázky ve výslechové praxi nepřípustné, zmiňují se o nich především proto, abychom se jich vyvarovali.

S problémem nesprávné formulace otázek se setkal nejen jeden vyslychající policista. Jde většinou o případy krátce sloužících policistů, kteří si mnohdy nesprávné znění otázky ani neuvědomují. Skutečnost, že k těmto jevům dochází, dle mého názoru pramení z nezkušenosti s výslechovou praxí, možná časovou tísní, mnohdy však nedůslednou přípravou k výsledku, ledabyly provedeným seznámením se spisovým materiálem a podceněním důležitých fragmentů případu. Policistou jsou pak zbytečně kladeny otázky, na které je zčásti nebo zcela odpovězeno ve svědeckých výpovědích, nebo na které již existuje odpověď z šetření na místě činu.

¹¹ SPURNÝ, J., Psychologie výslechu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003.

Obecně sugestivní otázky naznačují, jak na ně má vyslýchaný odpovědět. Již samotná otázka vyvolává určitou představu o okolnosti, ke které směřuje. Některé sugestivní otázky se na první pohled neliší od otázek nezávadných, ale jejich působení se projeví až v souvislosti s jinými otázkami.

Sáhnu-li si do svědomí, připouštím, že ani roky praxe mě zcela nezbavily chyb při výslechu a, i když v minimální míře, došlo z mé strany nevědomě k položení sugestivní otázky. Špatné formulování jsem si uvědomil zpravidla okamžitě ještě před odpovědí vyslýchaného a položil jsem znovu otázku tak, aby byla procesně správná a vhodná k protokolaci. Není možné připravit si naprosto dokonalou sestavu otázek, které mám v plánu vyslýchanému položit, protože řada otázek vzniká v samotném průběhu výslechu jako reakce na odpovědi vyslýchaného, přesto však důsledná příprava k výslechu a pečlivost při výběru otázek, může znamenat účinnou prevenci proti nevědomě položeným otázkám sugestivního charakteru.

Například při výslechu dvou pachatelů, kteří se dopustili znásilnění dvacetileté ženy, byl jednomu položen dotaz, zda jeho kamarád držel ženu za ruce nebo za nohy, aniž bylo zjištěno, zda vůbec něco pozoroval. Skutečnost, že se tímto způsobem na znásilnění podílel, je považována za samozřejmou a otázkou mají být vyjasněny detaily. Takové dotazování může negativně ovlivnit výpověď nejistých a sugestibilních osob, ale i navést pachatele, jak odpovídat ve svůj prospěch.

Proto se snažíme klást takové otázky, které sugestivní působení vylučují. Ve formulaci otázek je důležité dbát na to, aby vyslýchaný vypovídal pokud možno samostatně, bez ovlivňování a nemohl z kladených otázek odvodit žádné informace pro svoji odpověď a vycházel pouze ze své paměti.

V případě kategorizace výslechu a jejich dělení nejde v žádném případě pouze o formální záležitost či pouhou teorii. Je to naopak cíleně promyšlená strategie pro volbu té nejideálnější taktiky vedení výslechu právě s ohledem na různorodost a specifickou jednotlivých výslechových situací.

I z vlastní praxe usuzuji, že pouze v ojedinělých případech vyslýchaný vypovídá o vyšetřované události tak podrobně, že není nutné klást doplňující otázky. Zpravidla však osoby podrobené výslechu nejsou schopny samostatně vypovídat o skutkovém stavu v potřebném rozsahu a získání informací je podmíněno dotazováním vyslychajícího k předmětné věci.

Výpovědí je míněno sdělení učiněné v průběhu výslechu osobou vyslychanou a zadokumentované vyslychajícím dle příslušných právních předpisů. Má vždy vztah k jevům minulým, jež byly vyslychaným zachyceny poznávacími procesy v souvislosti s určitou událostí, např. trestným činem. Vzniká ve vědomí člověka jako tzv. paměťová stopa bez rozdílu, zda se jedná o osobu poškozeného, podezřelého, obviněného nebo svědka. Informace obsažené v paměťové stopě může zpětně dekódovat pouze její nositel a to buďto reprodukcí (výpovědí), nebo rekognicí (znovupoznáním).

„Za kriminalistickou stopu je považována každá změna v materiálním prostředí nebo vědomí člověka, která příčinně nebo alespoň místně a časově souvisí s vyšetřovanou událostí, obsahuje kriminalisticky nebo trestněprávně relevantní informaci a je zjiřitelná a informace z ní využitelná pomocí přístupných kriminalistických, přírodovědných a technických metod, prostředků a postupů.“¹²

Paměťové stopy jsou bezesporu materiální povahy, což je dáno změnou chemického složení jednotlivých mozkových buněk, avšak tvorba paměťových stop není doposud dostatečně objasněna.

Kvalita paměťové stopy a její hodnota nezáleží pouze na vnějších podmínkách, za kterých taková stopa vznikla (tj. místo, denní doba, časový úsek, po který byla událost vnímána apod.), ale zejména vlastnostmi osoby. Zásadní význam zde sehrává schopnost vnímat, fixovat (podržet v paměti), vybavit a zpětně reprodukovat informaci, která je v paměťové stopě obsažena.

Z kriminalistického pohledu je jisté, že existují stopy krátkodobého střednědobého a dlouhodobého (trvalého) charakteru. Krátkodobé paměťové stopy, jejichž kapacita se pohybuje kolem 15 sekund, ztrácejí bohužel kriminalistický význam.

Paměťová stopa nevzniká okamžitě, resp. současně s vnímanou událostí. Doba mezi vjemem a jeho zafixováním může být různě dlouhá, řádově v desítkách sekund.

Na kvalitu paměťové stopy a na schopnost reprodukovat dříve vnímanou událost má zcela určitě vliv časový interval. Obecná psychologie v tomto směru poukazuje na to, že s narůstajícím časovým odstupem dochází ke zhoršení vzpomínek na události či znovupoznání objektu i lidí.

¹² STRAUS, J. a kol., Kriminalistika, kriminalistická technika (pro kurz kriminalistických expertů). Praha: Vydavatelství PA ČR, 2004, s.10

Naproti tomu moderní forenzní psychologie opíraje se o experimentální důkazy uvádí, že je možné použitím vhodných technik dotazování podstatným způsobem ovlivnit paměťový výkon. Takovým postupem lze od vyslychané osoby získat takové informace, které si zpočátku nebyl schopen vybavit nebo je např. v průběhu prvního výslechu neuvedl.

Pro zajímavost uvádím i možnost využití hypnózy řízené zkušeným forezním psychologem. Je-li použita, jsou jí podrobena zpravidla svědci nebo oběti. Je prokázáno, že u obětí či svědků byl v hypnotickém stavu zaznamenán příznivý vliv na jejich paměť. Pokud je oběť trestným činem traumatizována, dochází u ní k obranným mechanismům, především vytěsnění a odmítnutí. V hypnotickém stavu může dojít k jejich prolomení a v bdělém stavu je pak oběť schopna plnohodnotně vypovídat. Přesto se hypnóza používá jen zřídka, zpravidla u takových případů, kde již byly ostatní možnosti vyčerpány, a je odůvodněn předpoklad získání indicií pro další vyšetřování.¹³

Neovlivnitelnou roli v případě paměťových stop sehrává proces zapomínání, ať už jde o spontánní proces či proces úmyslný (motivovaný) ve snaze zapomenout nepříjemný zážitek.

Výpovědi nikdy nezískáváme naprosto totožný obraz dříve vnímané události, ale pouze obraz zprostředkovaný, u kterého mohlo samotným vnímáním nebo v souladu s dalšími psychickými procesy dojít k různým chybám, které pak do značné míry snižují věrohodnost výpovědi, popřípadě vyloučí zcela věrohodnost výpovědi jako celku nebo její části.

Celý proces formování výpovědi je složitý, neboť představuje jednání konkrétního člověka v konkrétní situaci ovlivňované řadou významných faktorů. Probíhá v několika etapách:

- **získání informace, její shromažďování a zpracování** – v podstatě se jedná o poznávací proces skutečného děje, odrážející se ve vědomí konkrétního člověka. Základem poznání je vnímání, čímž zároveň vzniká proces formování výpovědi. Vzhledem k tomu, že vnímání probíhá za určitých podmínek (fyzikálních, fyziologických a subjektivních), dochází k určitému zkreslení a tedy nutně i k ovlivnění jeho kvality.

¹³ NETÍK, K., NETÍKOVÁ, D., HÁJEK, S.: Psychologie v právu. Úvod do forenzní psychologie. Skripta. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 1997.

- **fixace, podržení informace** – rozhodujícím bodem v této fázi je schopnost podržet v paměti to, co bylo předtím vnímáno. Kvalita a rozsah informací je dána faktem, zda k vnímání došlo záměrně, tedy s úmyslem zapamatovat si vnímanou událost, nebo pouze bezděčně, které pak nese znaky neúplnosti a dochází při něm k zapamatování zhruba 30% vnímaného.

Je platným tvrzením, že co se jednou v paměti uchovalo, neuchovalo se tam na věky. Zapamatovaná událost časem slábne a mnohdy úplně vymizí. Zapomínání probíhá zákonitě v každém případě a faktory ovlivňujícími zapomínání jsou:

- intenzita prožitku
- snaha uchovat prožitek v paměti
- působení času
- působení následných dojmů

- **vybavení a reprodukování informace** – známým faktem je, že vybavený zážitek nikdy nebude věrnou kopií zážitku původního. Zejména vlivem zapomínání dochází jak ke kvantitativním, tak i ke kvalitativním změnám.

- **převzetí informace, její přepracování a procesní podchycení vyslychajícím** – důležitou roli v rámci komunikačního procesu mezi vyslychaným coby zdrojem informace a vyslychajícím hraje řeč. Jednak jako nástroj myšlení, ale také jako prostředek dorozumívání. Při přijímání informace je důležité pochopení významu použitých slov, ale zároveň je třeba vnímat i emocionální stránku řeči, projevující se modulací, barvou hlasu, neboť na podkladě tohoto vnímání lze z výpovědi vyslychaného vysledovat strach, lítost, ironii či jiné signály.

Velký vliv na kvalitu a přesnost sdělení má rovněž vyjadřovací schopnost vyslychaného, jeho jazykové vybavení a bohatost slovní zásoby. Na druhé straně je důležitá schopnost vyslychajícího správně pochopit obsah sdělení. V obou případech se na přesnosti přijetí informace podepisuje věk aktérů, úroveň jejich vzdělání, odbornost apod. V průběhu interakce je potřeba výsledk vést tak, aby předávané informace byly co možná nejpřesnější, neboť z praxe je běžné, že vyslychaný svou výpověď omezuje pouze na fragmenty události, které sám považuje za důležité nebo zajímavé. Mnohdy však dochází

k opačnému jevu, kdy vyslychající z toku informací přejímá pouze některé, které sám považuje jako procesně důležité, a které se ztotožňují s jeho představami o vyšetřované věci a často vůbec nepostřehne nebo procesně nepodchytí důležité skutečnosti předávané vyslychaným.¹⁴

Paměťové stopy, především jejich rozsah a kvalita může být ovlivněna například posttraumatickou stresovou poruchou v přímé souvislosti s prožitou událostí, nebo jako důsledek užívání psychotropních látek apod. V takovýchto situacích spatřuji přítomnost forezního psychologa u výslechu jako pozitivní faktor.

1.3 Výslech jako procesně právní akt

Výslech je procesním úkonem, jehož základní pravidla a právní náležitosti upravuje trestní řád. Jeho ustanovení jsou závazná.

Náplní trestního řízení je zjištění, zda se stal trestný čin, kdo je pachatelem tohoto činu a za jakých okolností byl spáchán. Aby orgány činné v trestním řízení mohly tyto skutečnosti zjistit a určit, užívají k tomu postup, který je specifikován v rámci dokazování, uvedeného v hlavě páté trestního řádu a obsahuje ustanovení o jednotlivých důkazních prostředcích. Jedním z nich je i výslech, jehož prostřednictvím za dodržení zákonných požadavků je získána výpověď od vyslychaného.

Podle procesního postavení vyslychaných osob, které je upraveno paragrafovým zněním zákona č.141/1961 Sb. (trestní řád), rozlišujeme:

- výslech podezřelé zadržené osoby (§76, odst. 5 trestního řádu)
- výslech obviněného (§90-95 trestního řádu)
- výslech svědka (§97-101a trestního řádu, §55, odst. 2 trestního řádu)
- výslech znalce (§108 trestního řádu)
- výslech obžalovaného (§207-208 trestního řádu)
- vyžadování potřebných vysvětlení (§158, odst. 5 trestního řádu)¹⁵

Speciálně je vymezen postup v trestním řízení proti mladistvému obviněnému a postup prověřování spáchání činu jinak trestného osobou

¹⁴ STRAUS, J. a kol., Kriminalistika, kriminalistická technika (pro kurz kriminalistických expertů). Praha: Vydavatelství PA ČR, 2004

¹⁵ HEJDA, J., Vybraná témata kriminalistiky a trestního práva. Praha: Oeconomica, 2007, s.91-92

nezletilou. Tuto problematiku upravuje zák. č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.

O výslechu se sepisuje protokol, jehož náležitosti i obsah se rozlišují dle procesního postavení vyslychané osoby. V úvodu se zaznamenají osobní údaje o osobě, kde a v jaké věci se výslech koná, a zároveň kdy je ve výslechu započato. V protokolu o výslechu obviněného se zjišťují na rozdíl od ostatních účastníků trestního řízení, i rodinné, majetkové, výdělkové poměry, zda byl již trestán. Následuje poučení, které se opět liší z hlediska postavení vyslychaného v trestním řízení. Je velmi důležité, aby poučení bylo pochopeno, a proto musí být náležitě vysvětleno. Poučení obviněného obsahuje jeho práva, zejména vyjádřit se o skutečnostech a důkazech hovořících v jeho prospěch, zvolit si obhájce či odepřít výpověď. Poučení svědka je odlišné. Svědek má pouze právo odepřít výpověď, pokud je příbuzným obviněného nebo pokud by svou výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě či příbuznému. V praxi se poučení často nepředčítá či nevysvětluje celé a do podrobností, ale pouze jeho nejdůležitější části, což je samozřejmě v rozporu s trestním řádem i s kriminalisticko taktickou stránkou věci. Pokud je poučení moc dlouhé, dochází ze strany vyslychaného k nechuti vyslechnout je celé, považuje to za ztrátu času a tím dochází ke snížení jeho koncentrace a pozornosti.

Poté následuje písemně zaznamenaný obsah výpovědi včetně položených otázek. Do protokolu se dokumentují další skutečnosti například o zdravotním stavu vyslychaného, zda je výslechu schopen, zda není pod vlivem alkoholu, drog či léků. V praxi se využívá i možnosti do protokolu o výslechu obviněného zadokumentovat upozornění na možnost seznámení s výsledky vyšetřování podle § 166 odst. 1 trestního řádu a učinit návrhy na doplnění vyšetřování s tím, že toto upozornění musí být formulováno tak, aby obsahovalo všechny jeho náležitosti. Obviněný musí být zároveň poučen podle § 166 odst. 2 trestního řádu, což musí být zaznamenáno stejně tak jako, že již nežádá písemné vyhotovení předvolání k tomuto úkonu. Na závěr si vyslychaný přečte za přítomnosti nezúčastněné osoby, co vypověděl, provedou se případné opravy. Dále se zaznamená prohlášení, že souhlasí s tím, co vypověděl, čas ukončení výslechu.

Z mé dosavadní praxe je však evidentní, že nelze postupovat direktivně podle trestního řádu u všech úkonů, které vyžadují přítomnost nezúčastněné osoby. Tato podmínka je téměř neproveditelná, zejména pokud jde o výslech. V běžných případech je tato formální záležitost řešena tím, že ke čtení a podpisu je přizván některý z kolegů, což je v rozporu s předmětnými ustanoveními zákona. U předem naplánovaných procesních úkonů jako je rekognice či domovní prohlídka je nutné přítomnost nezúčastněné osoby zajistit. Pokud jde o rekognice, které probíhají na služební součásti, kde jsem zařazen, je přítomnost zpravidla zajištěna ze strany občanských zaměstnanců. V případě domovních prohlídek či jim podobným úkonům v terénu, je zajišťována předem a vždy se jedná o pracovníka magistrátu města, či obecního úřadu.

Následně celý protokol stvrdí podpisem vyslychaná osoba na každé straně vzniklé písemnosti. Vyslychající, případně další přítomné osoby se podepíší na konci protokolu.

Náležitosti protokolu o výslechu jsou popsány pouze okrajově vzhledem k zaměření této práce na oblast forenzní psychologie. Avšak pro osvětlení možného narušení navázaného kontaktu mezi vyslychajícím a vyslychaným, nechuti vypovídat pro zdlouhavost a přílišnou administrativu, je užitečné tyto základní informace zmínit.

K těmto nesnázím při výslechu přispívá například i nedostačující technické vybavení policejních služeben a kanceláří potřebné k zaznamenávání a protokolaci úkonů dle trestního řádu. Na základě toho dochází k prodlevám při ukládání vzniklých písemností, které jinak nelze vytisknout a předložit k podpisu. Tyto činnosti se musejí několikrát opakovat a tím roste netrpělivost vyslychajícího i vyslychaného. Pokud jde o pachatele, který je před zahájením trestního stíhání vyslychán jako podezřelý na úřední záznam o podaném vysvětlení dle § 158 odst. 5 trestního řádu a následně jako obviněný do protokolu o výslechu obviněného, vznikají zdlouhavé průtahy, které způsobují, že pachatel odmítá znovu vypovídat a odvolává se na svůj výslech před zahájením trestního stíhání. V tomto případě jde o neprocesní postup. Často z důvodu, aby tento proces urychlil a nemusel být opětovně podroben výslechu, využívá svého práva a odmítá jako obviněný vypovídat. Já osobně se snažím podezřelému vysvětlit, že svou výpověď se může hájit, uvést věci na pravou

míru a zmírnit tak dopad svého jednání. Pokud vypovídat nebude, zbavuje se této možnosti a nepřímo doznává spáchání trestné činnosti.

Podrobněji budeme o výsledku jednotlivých účastníků hovořit v dalších kapitolách.

Pro orientaci čtenáře jsou protokoly o výsledku obviněného a svědka v této práci uvedeny jako příloha č. 1 a č. 2.

Dle mého názoru by vzhledem k problémům vznikajícím při písemné dokumentaci výsledku, mohl být tento pořízován alespoň zvukovým záznamem v lepším případě i záznamem obrazovým. Současné trestní právo sice tuto alternativu umožňuje viz. ustanovení § 55a tr. řádu, ale přesto musí být pořízena i písemná forma výsledku. Především u policie, kde na málokterém pracovišti, jsou k dispozici zapisovatelky, musí policisté vzhledem k velké frekvenci prováděných výsledků vést výslech i jeho zaprotokolování sami. Tato situace je únosná při dokumentování případu, který není složitý a závažný. U případů, kde je nutná naprostá koncentrace vyslychajícího na vedení výsledku, i přes důkladnou přípravu, dochází k jeho rozptýlení, pokud má získané údaje zapisovat a přitom přemýšlet nad správnou formulací dotazů o nových skutečnostech, které vyplynuly z probíhajícího výsledku. Jde o velmi náročnou psychickou činnost vyslychajícího, která je ovlivněna i obavou, aby neopominul zapisováním nějakou důležitou okolnost nebo přesně stihl zapsat otázky i odpovědi, tak jak byly vysloveny, zejména když se výsledku účastní více osob, které kladou otázky vyslychanému v rychlém sledu a on na ně ihned odpovídá.

Příklad: Jako člen výjezdové skupiny jsem byl spolu s vyšetřovatelkou vyslán na případ pohlavního zneužívání v Českých Budějovicích na sídlišti Máj. Věc přišla nahlásit matka spolu s poškozenou téměř čtrnáctiletou dívkou teprve následující den. Nezletilá A. K. se svěřila až druhý den ve škole svému třídnímu učiteli, že ji večer, když byla venčit psa za jejich domem, osahával nějaký mladík. Pedagog ihned zavolal matce poškozené, aby se neprodleně dostavila do školy. Po našem příjezdu byli na místě již operativní pracovníci specialisté na problematiku této trestné činnosti, kteří vytěžovali poškozenou za účasti její matky. Výpověď nezletilé byla zjevně ovlivňována matčinou přítomností. Poškozená označila konkrétního pachatele T. K., který ji měl osahávat na prsou, přirození a vniknout do ní prsty. Než byla dívka odvezena do nemocnice na gynekologické odd. k vyšetření, kam s ní matka nejela, navázala s ní kontakt vyšetřovatelka, která ji na lékařskou prohlídku doprovázela. V rámci hovoru

zjistila, že nezletilá již měla v minulosti pohlavní styk, že důvod, proč se matce nesvěřila, nebyla obava, aby jí nepřidělávala starosti, nýbrž strach z matčiny reakce a hrozícího domácího vězení. Výsledkem podezřelého a dalších osob i vyhodnocením zajištěných stop se vyšetřování neposunulo vpřed. Proto bylo přistoupeno k výsledku nezletilé svědkyně A.K. k jako neodkladnému a neopakovatelnému úkonu s provedením fotorekognice. Tento úkon byl prováděn za účasti soudce, státního zástupce a psychologa. Když byla A. K. vyzvána, aby sama vypověděla, jak celá událost proběhla, hovořila velmi rychle, myšlenky měla neurovnané, a navíc rozšiřovala své obvinění vůči podezřelému. Z její výpovědi vyvstaly rozpory, které nedokázala vysvětlit. Tyto rozpory měly být odstraněny položenými otázkami. Jednotlivé dotazy se seběhly v jednom rychlém sledu a poškozená odpovídala okamžitě, z toho důvodu byl zápis výsledku problematický. V protokolu vznikaly chyby, především písmařské, nebo došlo k vypuštění některých slov. V záplavě informací bylo složité analyzovat dosud zjištěné skutečnosti a koncentrovat se na nové dotazy. Použitím záznamové techniky by se tyto nesnáze minimalizovaly a vyšetřovatel by se mohl soustředit pouze na obsahovou stránku výsledku.

V současné době jsou k dispozici velmi kvalitní technické prostředky, které by mohly provést přesnou dokumentaci výsledku. Tak by byly vyloučeny i pochybnosti o způsobu vedení výsledku, tím je myšlen nátlak vyslyšajícího na pachatele. Poslední dobou se tento způsob obhajoby rozšířil a vyslyšající je předvoláván jako svědek k soudnímu líčení.

*Při předání usnesení o zahájení trestního stíhání pro trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 trestního zákona odmítl podezřelý J. K. jeho převzetí podepsat. Z tohoto důvodu mu bylo vyhlášeno. Obviněný byl silně nervózní, začal vulgárně nadávat a napadat vyšetřovatelku. Do místnosti musela být přizvána další osoba, aby se zúčastnila celého dalšího jednání. Započal výslech obviněného, při kterém bylo postupováno nezájatě a striktně. Po náležitém poučení a sepsání jedné nebo dvou vět, byl výslech ukončen a předložen obviněnému k podpisu. Ten však začal v textu škrkat a přepisovat slova, když pod své vyjádření napsal, že byl k podpisu donucen. **Výslech obviněného uveden jako příloha č. 3.***

Tento případ jasně demonstruje, že by se nahráváním výsledků dalo předejít i dalším pochybnostem.

Aby nemohlo dojít k zneužití či zpochybnění důkazní hodnoty zvukových a obrazových záznamů, měl by zákon upravovat, jak tomu zabránit. Jako jednu z eventualit spatřuji v možnosti uložit nosič dat o provedeném výsledku do obálky či jiné schránky k tomu speciálně uzpůsobené, tuto na všech spojích přelepit opět k tomu určenými pečetíci znaky a opatřit podpisy osob přítomných u výsledku, stejně jako u klasicky zadokumentovaného výsledku.

1.4 Výslech jako interpersonální jednání

Ve výslechové praxi jde v rámci tzv. interpersonální percepce (vnímání člověka člověkem) o ryze orientační odhad, který si vyslýchající udělá o vyslýchané osobě. Kontakt s druhou osobou u nás zcela spontánně vyvolává určité představy, na základě kterých usuzujeme, o jakého člověka se může jednat. Těmto úvahám pak přizpůsobujeme k dané osobě i naše chování.

Vstoupíme-li do jednání s osobou, která je nám sympatická, budeme se k této chovat spíše přátelsky a ochotně. Naopak tomu bude v případě, kdy vzájemná interakce bude probíhat s osobou nesympatickou až arogantní. V takovém případě bude naše jednání zcela určitě odměřené a plné neochoty.

Dle názoru psychologů se úsudek o druhé osobě vytváří v prvních okamžicích setkání. Tento úsudek vzniká bezděčně, podvědomě a bez racionálního uvažování. Základem úspěšnosti navázání pozitivního kontaktu s druhou osobou zejména v policejní práci, je nutnost vyvarovat se chyb ve vnímání druhých, v důsledku kterých vznikají komunikačně náročné situace. Z mnoha dalších percepčních chyb jsou uvedeny nejčastější.

- **Haló efekt** - nejznámější a nejčastější chyba. Hodnotící pohled vyslýchajícího je redukován na hodnocení často výrazného, nikoli podstatného znaku osoby vyslýchané. Odpoutává pozornost od dalších charakteristik a jsou posuzovány prostřednictvím pocitu, který nápadný znak vyvolal.
- **První dojem** - jde o podobnou chybu jako u halo efektu. Vyslýchající si vytvoří názor na vyslýchající v prvních minutách výsledku a na tomto trvá. Nevnímá již nutnost počáteční dojem měnit či poopravit.¹⁶

¹⁶ ČÍRTKOVÁ, L., Kriminální psychologie. Praha: Eurounion, 1998, s.179

- **Efekt shovívavosti** – je chybou mírnosti či přísnosti. Jde o tendence hodnotit rozdílně lidi, ke kterým má vyslyšající kladný či negativní postoj.
- **Předsudky** – tato chyba spočívá ve vnímání osob, které je ovlivněno podvědomými tendencemi hodnotit vyslychaného na základě utvořené předpojatosti vůči konkrétní osobě, ale i vůči rase, národnosti, pohlaví, účesu.¹⁷

V Českých Budějovicích došlo k trestnému činu poškozování cizí věci. Prověřováním byl jako podezřelý zjištěn z fotografií kamerového systému a použitím platební karty 46letý V. V., který úmyslně poškrábal osobní automobil a způsobil tak škodu ve výši 7000,-Kč. Uvedený muž byl předvolán k podání vysvětlení. Do té doby, než mu byl předestřen důvod výslechu, se choval přirozeně a ochotně. Jakmile bylo započato v sepisování úředního záznamu, přerušoval výslech z různých smyšlených důvodů, zvyšoval hlas, předstíral nevolnost apod. Když převzal usnesení o zahájení trestního stíhání, přerušoval vyšetřování tím, že uváděl různé příčiny, zejména zdravotní problémy, aby oddálil výslech. Protože se jednalo o osobu dosud netrestanou a trestný čin, ze kterého byl obviněn, nebyl závažný, vyšetřovatel vyšel vstříc v určení dalšího termínu výslechu. Ale následovalo odmítnutí vypovídat bez přítomnosti obhájce, poté bez nahlédnutí do spisu před výslechem, které bylo zamítnuto vzhledem k provedení rekognice očitým svědkem. Obhájce podával na postup vyšetřovatele stížnosti s odůvodněním, které se nezakládalo na pravdě. Arogantní chování obhájce a obviněného oprávněně vyvolalo změnu v chování vyšetřovatele, která se projevila nárůstem negativních emocí. Pouze sebeovládáním udržel své chování v naprosto formální rovině a jednal s profesionálním odstupem.

Vnímání v interpersonálním styku má vždy individuální průběh, neboť jeden a tentýž člověk bude téměř s jistotou různými lidmi vnímán jinak. Jde ve své podstatě o subjektivní záležitost s rozdílným názorem a hodnocením.

Interpersonální percepce je přirozeně ovlivňována řadou nepřesností a zkreslení, která se mohou jako problémový a nežádoucí element promítnout do samotné interakce zúčastněných osob. Ačkoliv se jedná o oboustrannou záležitost, je právě na osobě vyslyšajícího, aby z profesionálního hlediska průběh personální percepce reguloval. Protože o úspěchu výslechu často může rozhodnout již první kontakt mezi vyslyšajícím a vyslychaným, snažíme se získat jeho důvěru. Toho lze dosáhnout věcným, taktním, korektním

¹⁷ MATOUŠKOVÁ, I., SPURNÝ, J., Komunikačně náročné situace v policejní praxi. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005, s. 71-72

a důsledným jednáním. Výsledky i průběh výslechu negativně ovlivňuje chování netrpělivé, nervózní či lhostejné.¹⁸

Asi neexistuje jednotný recept, na základě kterého bude vyslychající schopen v krátké době rozpoznat, s jakou osobou vstupuje do vzájemné interakce a podle toho přizpůsobit své chování, jednání a přístup k ní. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že existují situace, kdy je téměř nemožné odhadnout, o jakou osobnost vyslychaného se jedná a následný průběh jednání je o to složitější a náročnější a vzájemná interakce se formuje až v samotném průběhu jednání. Díky několikaleté praxi, při které jsem se setkal s rozmanitou řadou lidí, mohu říci, že jsem získal alespoň částečný odhad, který mi pomáhá v mém vlastním úsudku o vyslychané osobě a volbě optimálního přístupu. Osobně posuzuji charakteristiku vyslychaného hlavně podle jeho chování a vystupování, méně už přikládám váhu jeho zevnějšku. Ani tak však nejsem zcela schopen zamezit chybě v percepci, zejména prvnímu dojmu. Mýlit se je lidské, a tak ani v rámci percepce neznamenají praktické zkušenosti zaručenou taktiku. Nepochybně snazší bude přizpůsobit chování k osobě, se kterou již existují opakované zkušenosti z předchozích výslechů.

Vyslychající nesmí opomíjet ani nonverbální komunikaci, která velmi výrazně vypovídá o stavech, náladách, záměrech i zájmech obou aktérů výslechu a může vyradit jeho nepřipravenost či vyjádřit to, co nedokáže vyslychaný slovem sdělit. Tato problematika bude podrobněji rozebrána v dalších kapitolách.

Při výslechu dodržujeme etiku slušného chování. Ta vylučuje například tykání vyslychanému, které by mohl chápat jako urážku a bude se snažit klást odpor.

Třebaže to z profesního hlediska nemusí být taktní a odporuje to doporučené etice slušného chování, nejsou výjimkou situace, kdy taktika výslechu vyžaduje tykání vyslychané osobě ze strany vyslychajícího. Jde zpravidla o osoby, které jsou u téhož policisty pro své protiprávní jednání vyslychány opakovaně. Ze zkušenosti mohu potvrdit, že bez větších problémů lze tykání aplikovat u mladistvých, u kterých je nejprve vznesen dotaz, zda jim nebude tykání ze strany vyslychajícího vadit.

¹⁸ ČÍRTKOVÁ, L., Kriminální psychologie. Praha: Eurounion, 1998.

Jak jsem již zmínil, je takový přístup v jistém rozporu s etickým kodexem, který by měl vyslychající zachovávat, ale praktické zkušenosti mě přesvědčily o kladném vlivu na vyslychaného, zejména jestliže šlo o výslech s osobou mladistvou nebo s vyslychaným, který je pro policii „častým klientem“. Tímto přístupem se mi podařilo zmenšit napětí mezi mnou a vyslychaným a přimět ho ke spolupráci a ochotě vypovídat. Napětí, které jsem zmínil, vzniká díky nerovnému postavení, což bývá z pohledu vyslychaného vnímáno spíše negativně a tak navození „kamarádského“ klimatu tím, že použiji tykání místo úředního vykání je zpravidla přínosem.

Také je třeba vyvarovat se otázek a poznámek, které se týkají neúspěchů v dosavadním životě vyslychaného. Tyto vytvářejí nepříznivou atmosféru a komplikují průběh výslechu.

O úplnou a pravdivou výpověď nelze usilovat tím, že budeme dávat najevo svou důležitost a odstup, nebo se chovat důvěrně, hovořit v žargonu. V tomto případě však výjimka potvrzuje pravidlo a opakovaná zkušenost mě o tom přesvědčila, že bez žargonu se mnohdy neobejdete například při komunikaci s rómskou komunitou. Nehraje zde v žádném případě roli barva pleti, ale především mentalita těchto lidí, kteří, až na výjimky, se s vámi bez žargonu ani nedomluví a sami si o takový způsob komunikace řeknou svým způsobem vyjadřování, který pak zpětně očekávají, neboť jim není cizí.

Žádný z těchto extrémů není vhodný vždy a nezaručuje cestu k úspěchu. Naopak může u některých osob vyvolat nezáměr vypovídat či stejné chování nebo i agresivitu. Nesmíme trpět provokativní chování vyslychaného, ale také se nechat strhnout k afektivnímu jednání. Podrážděnost a vztek vyslychajícího je ze strany vyslychaného chápán jako příznak slabosti, tudíž se ho snaží vyvolávat a stupňovat a tím zmanipulovat průběh výslechu ve svůj prospěch. V těchto případech bývá účinná zdatelná demonstrace naší duševní převahy.

Ve výše uvedeném případě poškozování cizí věci musel vyšetřovatel potlačit všechny negativní emoce vyplývající z komunikace s obviněným V. V. a jeho obhájcem a jednat naprosto profesionálně a s nadhledem.

Pokud se podaří navázat s vyslychajícím dobrý kontakt, je třeba jej udržovat a posilovat po celou dobu. V opačném případě to ztěžuje průběh výslechu a tím i dosažení jeho cílů.

2. Aktéři výslechu a jejich specifika z hlediska psychologie

2.1 Podezřelý – obviněný

V případě výslechu osoby podezřelé jde o procesní úkon v přípravném trestním řízení, kdy proti dotyčnému dosud nebylo zahájeno trestní stíhání dle § 160 odst. 1 trestního řádu. Provádění výslechu obviněného pak upravuje ustanovení §§ 91-95 trestního řádu. Stejně jako v případě osoby podezřelé, předchází výslechu obviněného ověření totožnosti, objasnění podstaty výslechu, v případě obviněného objasnění podstaty obvinění, poučení o jejich právech, o možnosti odepřít výpověď stejně jako o právu zvolit si obhájce a být vyslýchán za jeho přítomnosti, pokud nejde o vymezené trestné činy, kde je trestním řádem stanovena nutná obhajoba. Jde-li o osobu mladistvou, je pak zákonem č.218/2003 Sb. stanovena nutná přítomnost obhájce a to již při výslechu podezřelé osoby, tedy před sdělením obvinění.¹⁹

Při výslechu osoby podezřelé postupujeme tak, aby byly zjištěny všechny skutečnosti o trestném činu s předpokladem zahájení jejího trestního stíhání. Obsahově se jedná o obdobnou formu výslechu jako při výslechu obviněného.

V rámci trestního řízení má výpověď obviněného důkazní hodnotu, na druhou stranu je i nástrojem jeho obhajoby proti danému obvinění. Jeho snahou je zčásti nebo zcela vyvrátit obvinění, popřípadě se snaží doznáním méně závažného trestného činu uniknout trestu, který by mu hrozil za závažnější trestný čin.

V praxi se setkáváme s výslechem obviněné osoby, která vypovídá pravdivě, a která uznala, že svým jednáním pochybila, svého jednání upřímně lituje, je ochotna spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení a podílet se na objasnění celého případu. Do průběhu takového výslechu není vhodné příliš zasahovat, je třeba ponechat obviněného plynně hovořit, neboť obviněný spontánně vypovídá o své trestné činnosti v domnění, že všechny skutečnosti, které uvádí, jsou již vyslýchajícímu dobře známy. Do monologické části výslechu má vyslýchající zasáhnout pouze tehdy, že se výpověď obviněného zásadně odchýlí od předmětu výpovědi.

¹⁹ JELÍNEK, J. a kol., Trestní zákon. Trestní řád. Praha: Linde Praha a.s.,2006.

Přesný opak bude pro vyslychajícího znamenat výslech lživě vypovídajícího obviněného. Jde o častou a velmi náročnou formu výslechu, kdy obviněný ve snaze „vyvinít“ sebe, popř. další spolupachatele vědomě lže, aby tak zmátl vyslychajícího a vnesl do případu úmyslně informace, které se diametrálně liší od faktů zjištěných v dosavadním průběhu vyšetřování. Na takové situace může efektivně zareagovat a včas odhalit lživý záměr obviněného pouze policista, který je na výslech řádně připraven, má komplexní přehled o případu, o důkazních prostředcích, má vyhotovený plán výslechu, pořadí kladení otázek a jejich výběr.

Jestliže obviněný pokračuje ve lživé výpovědi i přesto, že byl na ni ze strany vyslychajícího policisty upozorněn, doporučuje se využít taktických postupů k prokázání lživé výpovědi s tím, že je ve výslechu požadováno, aby obviněný celý děj vypovídal do nejmenších detailů v časovém sledu tak, jak se odehrál.

Každý obviněný nebo alespoň většina z nich počítá i s tím, že jejich jednání může být v budoucnu odhaleno a oni budou muset čelit skutečností, které jim budou kladeny za vinu. Pro takové případy mají tyto osoby dopředu vymyšlenou legendu na svou obhajobu. Jejich lživé verze však zpravidla nejsou propracovány do takových detailů, aby byly schopné čelit konkrétním důkazům. Obviněný ve snaze reagovat na předložená fakta narychlo vymýšlí další alibi a postupně se do celého děje „zaplétá“.

I když nejde, co do počtu, o častý jev, objevují se i případy, kdy dochází při výslechu obviněného k sebeobviňování ze spáchání jiného trestného činu, zpravidla méně závažného než toho, který je mu kladen za vinu, a za který mu hrozí vyšší trest.

Jiným příkladem je situace, kdy někdo sám sebe uvede jako pachatele trestného činu, který byl často v různých souvislostech medializován, a jehož skutečný pachatel je již dlouhou dobu neznámý. V těchto případech jde spíše o osobu, která se touží veřejně zviditelnit, přestože nemá se skutečným případem nic společného. Je zapotřebí takovou osobu co nejrychleji a s důrazem i na ty nejmenší detaily vyslechnout. Již úvodní výslech odhalí, že se nejedná o skutečného pachatele, neboť nezná podstatné okolnosti případu a podrobnosti, které jsou vyslychajícímu známy. Osoba, která lživě obviňuje sebe sama, vychází pouze z informací, které načerpala v tisku či jiných médiích a z vlastních domněnek a dedukcí.

Nic to nemění na skutečnosti, že i taková doznání a všechny jejich detaily mají orgány činné v trestním řízení za povinnost prověřit a případnou vinu prokázat.

Dalším, zvolna se stupňujícím trendem poslední doby, je výslech obviněného lživě obviňujícího jiné osoby. Jeho cílem není nic jiného, než snaha „svalit“ vinu na někoho jiného a sebe z jakéhokoliv podezření „očistit“. Ve své podstatě jde o klasického pachatele určitého trestného činu nebo série trestných činů, který se snaží svou roli v rámci spáchané trestné činnosti bagatelizovat, popř. úplně vymanit z jakéhokoliv podezření.

V takovém případě, kdy dochází k lživému obviňování jiné osoby, která se na spáchání trestného činu nikterak nepodílela, je zde naplněna i skutková podstata trestného činu křivého obvinění dle § 174 trestního zákona.

V praxi je scénář téměř totožný. Obviněný se ve většině případů snaží svou výpovědí vyvrátit jakoukoliv účast na spáchání trestné činnosti zejména tím, že o záměru spolupachatelů vůbec nevěděl, že byl pouze požádán, aby je někam odvezl, že byl na místě vlastně jen do počtu. Detailně a ochotně pak ve své výpovědi uvádí, kdo je organizátorem spáchaného činu, kdo jej vymyslel a řídil, aby tak vyslychajícího přesvědčil o své neúčasti a nevině v celém případě.²⁰

Dobře připraveným a takticky vedeným výslechem lze v krátkosti odhalit lživou pozici vyslychaného, který má snahu nepravdivě obviňovat další, často i nevinné osoby. Na podkladě výpovědí spoluobviněných osob, dosud zjištěných důkazů lze obviněného usvědčit z jeho lži, neboť jeho tvrzení je buďto z části nebo zcela v rozporu s objektivně zjištěným stavem věci.

Jako ukázkový se jeví případ skupiny sedmi pachatelů rozsáhlé majetkové trestné činnosti páchané na okr. České Budějovice, na které se společně v průběhu několika měsíců podíleli. Během dokazování ve svých výpovědích jen částečně doznávali trestnou činnost, ve větší míře se snažili přenést vinu jeden na druhého. Ve snaze „očistit se“ z jakékoli účasti na protiprávním jednání uváděli, že se deliktu nedopustili oni, ale že na místě činu musel být někdo jiný. Na dotaz, odkud tyto informace mají, sdělovali, že se o spáchaném trestném činu dozvěděli od někoho dalšího včetně osob, které měly skutek spáchat, nebo se jim dotyčné osoby samy pochlubily. Ve své výpovědi pak úmyslně jmenovali další spolupachatele, aby tak snížili svůj podíl a odpovědnost za spáchané skutky. V uvedeném případě však nebyl problém odhalit

²⁰ NĚMEC, M., Kriminální taktika pro policisty. Praha: Eurounion, 2004.

lživou a ryze účelovou výpověď spolupachatelů, neboť v rámci zadokumentovaných případů bylo zajištěno množství důkazního materiálu včetně věrohodných svědeckých výpovědí. Díky těmto skutečnostem nebyl větší problém zhodnotit, nakořik jsou výpovědi podezřelých osob pravdivé a přizpůsobit následný průběh výslechu.

Častým jevem bývají případy, kdy obviněný přichází k výslechu již dopředu rozhodnutý, že vypovídat nebude a využije tak svého zákonného práva, které je doslovně popsáno v § 33 trestního řádu, popř. se rozhodne dále nevypovídat v již započatém výslechu. V těchto případech je hlavním úkolem vyslychajícího policisty obviněnému vysvětlit, že možnost odepřít výpověď je sice v souladu se zákonem, ale že se touto variantou zbavuje možnosti, aby se svou vlastní výpovědí mohl sám obhajovat, vyjádřit se k věci a současně vyvracet ta obvinění, která jsou mu kladena za vinu. Je vhodné opětovně obviněnému vysvětlit poučení a zároveň to, že nemůže být do výpovědi nikterak nucen, i když by učiněná výpověď pro něj mohla být v konečném důsledku výhodnější. Rovněž tak je dobré poukazovat na kladné stránky obviněného a přesvědčit ho o tom, že důkazní stránka a jeho případná výpověď budou ze strany policie posuzovány objektivně a v souhrnu.²¹

Služebně jsem zařazen na oddělení obecné kriminality u služby kriminální policie a vyšetřování v Českých Budějovicích na úseku majetkové trestné činnosti. Jedná se o nejčastější druh trestné činnosti, tj. zejména krádeže či krádeže vloupáním, kterých se dopouštějí pachatelé všech věkových skupin. Jedni, aby se zviditelnili před druhými nebo získali oblibu či příslušenství v partě, jiní jen příležitostně bez zjevné motivace. Pro další se krádeže staly zdrojem příjmu a zisky z nich je motivují k páchání další trestné činnosti. V neposlední řadě jde o pachatele, kteří tak jednají v nouzi, aby přežili. Silným stimulem k páchání majetkové trestné činnosti je užívání drog, jehož smutným ukazatelem je v poslední době prudce rostoucí počet drogově závislých.

Z profesního hlediska musím poukázat na skutečnost, že na tom, jakým způsobem bude výslech probíhat a jakou bude mít formu, záleží již na samotném zadokumentování trestného činu na místě spáchání. Kvalitně odvedené ohledání místa činu může být zdrojem cenných stop vhodných ke kriminalistickému zkoumání. Dalším šetřením na místě můžeme získat i validní

²¹ NĚMEC, M., Kriminalistická taktika pro policisty. Praha: Eurounion, 2004.

svědecké výpovědi. Všechny tyto fragmenty mohou být a zpravidla také jsou užitečným opěrným bodem při výslechu. Mám-li k dispozici svědecké výpovědi a důkazní prostředky z kriminalistických expertíz, je vedení výslechu znatelně jednodušší. Není zapotřebí přílišná koncentrace pro volbu otázek, jejich formulace je více cílená a pozice vyslychajícího mnohem pevnější. Jistý nadhled a převaha vyslychajícího je pociťována podezřelým, který mnohdy sám změní svůj nepřístupný postoj v ochotu učinit doznání.

V Týně nad Vltavou bylo provedeno vloupání do restaurace hotelu Zlatá loď. V rámci šetření na místě činu došlo k zajištění videozáznamu z průmyslové kamery instalované vně restaurace. Vyhodnocením záznamu byl ztotožněn M. C., který se již v minulosti několikrát dopustil obdobné trestné činnosti. O jmenovaném bylo rovněž známo, že se zásadně k trestné činnosti nedoznává. V průběhu výslechu byl dotazován k předmětnému vloupání, kdy zprvu zcela odmítal jakoukoli účast na uvedeném skutku, ale jen do doby, než si všiml CD nosičů se záznamem průmyslové kamery ležících před vyslychajícím. To se stalo impulsem pro změnu v přístupu a ochotě M. C. vypovídat, přičemž svůj náhlý postoj komentoval slovy: „když tady vidím ty cédéčka, tak je mi to jasné“ a následně celý průběh vloupání detailně popsal do protokolu.

Nezřídkou se stává, že jsem podezřelého nucen pouze tipovat z okruhu osob, které se stejné trestné činnosti dopouštějí a způsob páchaní nebo provedení je pro konkrétní osobu charakteristický. Tato situace nastává u případů s důkazní nouzí v důsledku absence stop z místa činu. Průběh výslechu je poznamenán omezenou možností argumentace, odrážející se v množství otázek, které mohu podezřelému položit. Pokud je podezřelý ochoten na kladené otázky alespoň částečně odpovídat, je možné využít určitých rozporů ve výpovědi vyslychaného a vzniká reálná šance pro tvorbu následných otázek. V opačném případě, kdy podezřelý odpovídá vyhýbavě nebo odmítá odpovídat zcela, je pro mě těžké řídit průběh výslechu, neboť mám k dispozici jen omezený výčet otázek a není vyloučeno, že výslech skončí neúspěchem.

Náročnou formu výslechu představuje situace, kdy je na základě operativního rozpracování realizována větší skupina osob pro rozsáhlou trestnou činnost. Obtížnost, kterou mohu z vlastní praxe potvrdit, spočívá např. v rozdílném množství spáchaných skutků u konkrétní osoby či alternativa, že se na některých trestných činech podílelo více osob. Je zapotřebí, aby v takových případech proběhla řádná příprava, byli vyčleněni pracovníci, kteří budou

výslechy provádět a těmto poskytnout detailní informace. Na podkladě zajištěných důkazních materiálů a s ohledem na osobu vyslýchaného je důležité zvolit taktiku výslechu a sestavu kladených otázek. Popsaný výslech je zátěží jak pro osobu vyslýchajícího tak vyslýchaného, zpravidla trvá i několik hodin.

2.2. Svědek

Svědecká výpověď je jedním z nerozšířenějších a nejvíce používaných důkazů.

„Svědék je osoba rozdílná od obviněného, která byla vyzvána orgánem činným v trestním řízení, aby jako svědek vypovídala o skutečnostech, jež vnímala svými smysly.“²²

Povinnost vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o trestném činu, o pachateli nebo okolnostech důležitých pro trestní řízení, mu výslovně stanoví trestní řád. Výjimkou je zákaz výslechu dle ustanovení § 99, § 10 trestního řádu nebo právo odepřít výpověď dle ustanovení § 100 trestního řádu.²³

U všech svědeckých výpovědí je daný předpoklad, že vyslýchaný vnímal určitou událost svými smysly buď bezprostředně, nebo zprostředkovaně. Pokud ji vnímal bezprostředně, jedná se o přímého – očitého svědka. Ve druhém případě pak o svědka, který o věci ví z doslechu.

Vnímání je první základní složkou v procesu utváření svědecké výpovědi. Jde o aktivní činnost celé osobnosti. Různí lidé vnímají stejné události různým způsobem. Průběh vnímání je podmíněn fyziologickými a subjektivními podmínkami. Fyziologické podmínky znamenají úroveň smyslových funkcí, pokud je svědek například krátkozraký, barvoslepý či nahluchlý, může dojít ke zkreslení vnímaného. Subjektivní podmínky představují například stav pozornosti, emoce, znalosti, dovednosti, návyky, sugestibilitu, ale do těchto podmínek je zahrnut i aktuální psychický stav – únava, použití omamných látek, alkoholu, psychofarmak. Špatná psychická a fyzická kondice společně s defektní funkcí smyslových orgánů představují nejčastější zdroj chyb a odchylek od objektivní skutečnosti.

²² SPURNÝ, J., Psychologie výslechu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, s.16

²³ JELÍNEK, J. a kol., Trestní zákon. Trestní řád. Praha: Linde Praha a.s.,2006.

Z tohoto důvodu je mylné považovat výpověď svědka, která se neztotožňuje s výpovědí svědka jiného, nebo se odlišuje popis některých okolností a dějů, za výpověď lživou.

Druhou základní složkou tvorby svědecké výpovědi je paměť. Tématice paměti jsem se věnoval podrobně v jedné z předchozích kapitol této práce, proto již nebude zmiňována.

Hodnověrnost svědecké výpovědi narušují tzv. klamné vzpomínky. S odstupem času ztrácí to, co jsme vnímali, jasnost, přesnost a dochází k dalším kvalitativním změnám. Ve vzpomínce se mění především časová posloupnost minulých dějů a umístění tohoto děje v čase. Na základě těchto nepřesností dochází ke vzpomínkovým chybám uvědomělým či neuvědomělým. Jde například o vzpomínkové mezery, o kterých svědek ví a snaží si je vybavit, nebo si je neuvědomuje a v tomto případě mezeru vyplňuje neúmyslně jiným obsahem či ji nechává bez obsahu. V praxi vedou vzpomínkové chyby k závažným omylům ve vyšetřování, proto vyslychající musí odstraňovat rozpory ve výpovědích a mít na zřeteli celou svědkovu osobnost a jeho psychické kvality.

Velmi důležité pro řádné objasnění skutečností o vyšetřovaném případě je dodržování postupu dle jednotlivých stádií výslechu, o kterých jsem se již zmiňoval. Kladení otázek má svůj psychologický význam. Tím, že svědkovi klade vyslychající otázky ve fázi, kdy mu má umožnit, aby se nejprve souvisle vyjádřil o určité události, o které má vypovídat, dochází k přímo zápornému psychologickému efektu. Způsobuje tím přerušování souvislosti v jeho myšlení a vyjadřování. Častými detailními otázkami je svědek usměřován a nevypovídá o tom, co chtěl původně říct, ale omezí se jen na odpověď k položeným otázkám. Tímto nevhodným způsobem se připravuje vyslychající o pramen cenných poznatků. Nejlepším řešením je požádat svědka o monologickou výpověď a teprve poté klást otázky a tím získat informace o právně relevantních faktech, na které ve svém spontánním vyjádření svědek zapomněl.²⁴

Výslech svědka může znamenat pro vyslychajícího přínos informací důležitých pro vyšetřování a nabírá tak určitě na významu. Ovšem procesní

²⁴ MATIÁŠEK, SOUKUP, BÁRTA, Psychologie a výslechová praxe. Praha: Orbis, 1968

postavení svědka, které je trestním řádem vymezeno se všemi jeho povinnostmi a minimem práv, představuje poměrně značnou bariéru. Mnohdy si důležitost své pozice uvědomí svědek až po provedeném poučení a svůj post začíná spojovat s možným rizikem, případně vidinou dalších výslechů v řízení před soudem apod. Jako vyslyšající musím tuto skutečnost brát v úvahu a přizpůsobit i svůj přístup ke svědkovi. Snažím se mu vysvětlit, že navzdory nevýhodnému procesnímu postavení jsou jeho informace velmi cenné a mohou sehrát důležitou úlohu v dokazování. Výslech svědka tak představuje pro obě strany celkem náročnou situaci. Na straně vyslyšajícího ve snaze získat informace, na straně svědka je jeho projev ovlivněn obavami různého charakteru, např. mstou ze strany pachatele.

2.3 Poškozený – oběť

„Obětí je osoba dotčená trestným činem, která podstatným způsobem ovlivňuje způsob páchaní trestné činnosti, svým jednáním se podílí na vzniku stop, stopy sama vytváří, je nositelem stop a svým postojem ovlivňuje proces poznání skutku.“²⁵

Jednání s obětí trestného činu představuje náročnou a stresující situaci jak pro oběť samotnou, tak i pro policisty. Jde o situace, kdy záleží už na prvním kontaktu s obětí či poškozeným, ke kterému je třeba přistupovat profesionálně a volit co nejcitlivější psychologický přístup. Pro jednání s oběťmi trestných činů je důležitá jak verbální, tak i nonverbální komunikace ze strany jednajícího policisty, přičemž zvláštní význam je přikládán především komunikaci nonverbální.

Budeme-li vycházet z psychologických doporučení, jsou v oblasti nonverbální komunikace důležité následující body:

- oční kontakt - vzhledem k tomu, že oběti trestných činů se snaží zrakovému kontaktu spíše vyhnout, je důležité, aby se jednající policista snažil zrakový kontakt s obětí navázat, neboť díky jemu lze povzbudit a podpořit poškozeného ke komunikaci. Navazováním zrakového kontaktu je možné zlepšit komunikaci a tím i kvalitu odpovědí. Důležitou podmínkou zrakového kontaktu při kladení otázek je přirozený a přímý pohled do očí oběti a nikdy se nesnažit uhýbat pohledem.

²⁵ HOFMANOVÁ, J., Behaviorální analýza. Praha: Ú SKPV PP ČR, 2008, s.31

-držení těla (postura) - nekontrolované odklánění se od oběti signalizuje určitý odstup, nechuť či dokonce averzi. Příliš vzpřímený postoj, nebo hlava držaná v mírném záklonu indikuje neosobní jednání. Je nutné dávat si při jednání na tyto spontánní a bezděčné projevy pozor, neboť jsou obětí velmi citlivě vnímány a mají na ni negativní dopad.

-vzdálenost těla (proxemika) - záleží na konkrétní situaci a osobnosti zúčastněných, jakou optimální prostorovou vzdálenost zvolit, protože vzdálenost mezi obětí a vyšetřujícím policistou není nikterak definována. Faktem zůstává, že s rostoucí vzdáleností úměrně narůstá i pocit neosobního jednání, a tak se jeví jako vhodné doporučení ponechat na oběti, aby si sama zvolila optimální vzdálenost, která je pro ni vzhledem k pozici, ve které se ocitá, co nejpříjemnější.

V oblasti verbální komunikace je velmi důležitá hlasitost a rychlost mluveného projevu. Je vhodné mezi jednotlivými otázkami činit přestávky a hovořit pomalu. V případě, že hovoří oběť, je nezbytné převzít roli pozorného posluchače. Tento dojem je umocňován určitými technikami komunikace, kterými jsou např. shrnování a empatické mlčení. V případě shrnování jde o to, že posluchačem jsou zopakovány podstatné body sdělení a shrnutí pak zakončeno dotazem, např.: „Porozuměl jsem Vám správně? Je to tak? “

Empatické mlčení, nebo mlčení obecně, pokud jím je narušen plynulý tok řeči, může navodit nervozitu, ale i uklidnění. Pokud jde o oběť, je empatické mlčení přijímáno spíše kladně a má pro ni rozhodně uklidňující účinek. Oběti je touto situací vytvořen prostor k urovnání myšlenek. Tento fakt by si měl vyšetřující policista uvědomovat a nesnažit se o jinou formulaci již položené otázky či vznesení otázky nové, pokud není ze strany oběti okamžitě odpovídáno.

Stejně vhodné jako empatické mlčení je i používání osobního vyjadřování typu „Mám pocit“, „Myslím si“ namísto úředních, neosobních formulací. Osobním vyjadřováním navozujeme u oběti pocit zájmu a účasti.

Policisté jsou ve své práci vázáni nestranností, to však neznamená, že musí zaujmout neosobní přístup. Např. výroky „je mi líto, co se stalo“, neporušují v ničem zásadu nestrannosti a přitom v mnohém usnadní komunikaci s obětí. Vyslychající policista se často dostane při své praxi do situace, kdy kladené otázky jsou choulostivého charakteru a odpovídání na ně je nepříjemné a činí

vyslýchanému značné problémy. Samotné konstatování takové skutečnosti ze strany vyšetřujícího policisty může usnadnit probírání choulostivých nebo nepříjemných otázek.²⁶

Při objasňování trestných činů je celý systém nastaven na zjištění pachatele a jeho potrestání. Přitom většinou oběť je v celém trestním řízení postihována nejvíce. Je zdrojem důležitých informací, které vedou k vypátrání pachatele, tudíž se na oběť hledí spíše jako na nosič stop a důkazů, nikoli jako lidskou bytost. Oběť je podrobena dle právního řádu úkonům, které jsou nutné, aby dokazování obsahovalo všechny náležitosti potřebné pro podání obžaloby, a následné projednávání před soudem.

Pro osvětlení následuje výčet úkonů, které musí poškozený – oběť strpět. Poškozený je podroben předběžnému podání informací na místě činu, je přítomen ohledání místa činu, sepisuje se protokol o trestním oznámení, často i úřední záznam o podaném vysvětlení dle § 158 odst. 5 trestního řádu. Podle konkrétního trestného činu, jehož je obětí, podstupuje například lékařská vyšetření, odběr biologického materiálu ke kriminalistickým expertizám, vytvoření identifikačního portréту pachatele, pokud není známý. U známého pachatele je následně vyslýchán jako svědek. Často dochází i k opakovaným výslechům. Z tohoto výčtu, který nemusí být úplný vzhledem k odlišnostem v postupu orgánů činných v trestním řízení u různých trestných činů, je patrné, v jakém rozsahu je poškozený vystaven situacím, které jsou pro něj zátěžové a stále se musí k prožité události vracet. Oběť bývá ve většině případů předvolána ještě jako svědek i k projednávání před soudem. Tyto nežádoucí prvky se mohou odstranit pouze částečně a to například provedením výslechu jako neodkladného a neopakovatelného úkonu a tím zmenšit pravděpodobnost, že by k věci byla oběť vyslýchána opakovaně. Tento postup se využívá především, pokud je svědkem nezletilá osoba, osoba vážně nemocná či vysokého věku, a to když hrozí ovlivnění její výpovědi nebo schopnosti si zapamatovat nebo reprodukovat rozhodné skutečnosti. Rovněž tak osoba, u které lze předpokládat, že vycestuje do zahraničí a nebude možné ji opětovně kontaktovat. Za účelem snížení stresujících faktorů vznikajících velkým počtem přítomných osob při výslechu oběti, by se měly využívat k tomu přizpůsobené

²⁶ ČÍRTKOVÁ, L., Policejní psychologie. Vyd. 3., V nakl. Portál 1. Praha: Portál, 2000.

výslechové místnosti. Praxe však opět hovoří jinak. Specializované místnosti jsou téměř bez využití pro účely, ke kterým byly vytvořeny. Nejčastěji se zařízení uvedených pracovišť využívají k rekognici in natura, kdy pachateli není umožněno vidět svědka, který provádí uvedený úkon znovupoznání.

Zde bych rád uvedl, že speciálně vybavená výslechová místnost, svým zařízením určená především pro výslechy dětí, je i ve školícím policejním středisku v Lišově, okr. České Budějovice. Musím však zmínit, že volba místa pro její zřízení je poněkud nešťastná. Vzhledem k tomu, že většina policejních součástí je soustředěna v Českých Budějovicích, zeje tato místnost prázdnotou a vzhledem ke své poloze zůstává zcela nevyužita.

Foto s popisem místnosti viz. příloha č. 4.

Oběti vzniká primární újma přímo v době spáchání trestného činu nebo krátce po něm, jako přímý následek jednání pachatele. Sekundární viktimizace vzniká s časovým odstupem po dokonání deliktu, jako jeho zprostředkovaný následek.²⁷

Smutným ukazatelem je hrubý nepoměr mezi právy a povinnostmi, které mají aktéři v procesním postavení obviněného a svědka či poškozeného – oběti. Jako by se zapomnělo na to, komu byla způsobena majetková škoda či jiná újma. Výčet povinností, které má svědek, je toho zářným příkladem a kontrastem k právům, kterými se honosí pozice obviněného. Zjistí-li se pachatel a dojde k jeho odsouzení, kapitola se uzavře a nikoho už v podstatě nezajímá, jak a zda se vůbec oběť s následky jednání pachatele dokázala vyrovnat. Nemluvím tu pouze o majetkových újmách, i když dokáží život znepříjemnit. Mám spíše na mysli újmy psychické, morální, ty, které vrhly stín na lidskou důstojnost, tedy újmy, které nelze hmotně vyjádřit.

Na oběti trestných činů stát, dle mého názoru, zapomíná. V průběhu celého trestního řízení, které je upraveno trestním právem, se klade důraz na práva podezřelého, obviněného a obžalovaného, za kterým práva a odškodnění oběti v nesrovnatelném poměru zaostávají. Obětím zvláště závažných trestných činů stát vypomáhá způsobem, který je upraven zákonem č. 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti ve znění zákona

²⁷ HOFMANOVÁ, J., Behaviorální analýza. Praha: Ú SKPV PP ČR, 2008

č. 265/2001 Sb., ale pouze v případě, pokud si o tuto pomoc požádají. Oběti, které byla na její žádost poskytnuta finanční pomoc, je povinna tuto částku do pěti let vrátit státu. **Poučení dle výše uvedeného zákona viz. příloha č. 5.**

2.4 Osoba vyslychajícího

Vyslychajícím je osoba (policista, státní zástupce, soudce), jemuž je tato role předurčena profesním zařazením. Nakolik je vyslychající schopen dostát požadavků, které jsou na něj z pozice jeho profesní role kladeny, je závislé na jeho prožívání, chování, podmínkách a postojích v konkrétní výslechové situaci.

K dosažení cíle výslechu je zapotřebí zachovat ze strany vyslychající osoby takový postup a využívat takových prostředků při uplatňování moci, aby vyslychaný nabyl pocitu podpory, porozumění a akceptace jeho potřeb.

V závislosti na tom, které potřeby jsou vyslychajícím upřednostňovány, zda jeho vlastní, potřeby osoby vyslychané či obou aktéru, je osobnost vyslychajícího dělena do několika skupin.

Vyslychající prosazující své vlastní potřeby na úkor potřeb vyslychaného.

V uvedeném případě jde o vyslychajícího, který se z pozice profesní role snaží za každou cenu získat informace a dosáhnout cíle výslechu, aniž by vnímal či dokonce akceptoval potřeby vyslychaného. Takový dominantní a egocentrický přístup je vyslychaným negativně vnímán a stupňuje se jeho neochota k věci vypovídat. Výsledný charakter průběhu výslechu je pak spíše soupeřivý. Takový postoj vyslychajícího může pramenit z důkazní nouze ve vyšetřovaném případě a pocitu závislosti na informaci od vyslychané osoby.

Vyslychající prosazující své vlastní potřeby při současném akceptování potřeb vyslychaného.

Jde o vyslychajícího, který navzdory své snaze dosáhnout kýženého cíle výslechu je ochoten akceptovat potřeby vyslychané osoby. Empaticky vnímá vyslychaného se snahou porozumět veškerým jeho projevům i přesto, že do svého jednání zapojuje i prvky asertivity v úmyslu dosáhnout svých záměrů a cílů ve výslechu. Zpětnou vazbou mu může být, na základě vytvořené „spolupráce“, ochotně poskytnutá informace. Pokud je, navzdory snaze

vyslýchajícího, postoj vyslychané osoby odmítavý, bude získání informací záviset na schopnostech a profesionalitě vyslychajícího.

Vyslýchající minimálně prosazující své vlastní potřeby i potřeby vyslychaného.

Může být typický u výslechu, který již v prošetřovaném skutku nemůže přinést zásadní změny vzhledem k dosud zjištěným důkazům, u výslechu, který je prováděn na dožádání nebo u výslechu notorického stěžovatele, kde je předpoklad stížnosti na postup vyslychajícího. U vyslychajícího chybí zájem k dosažení kladného výsledku ve výslechu, za současné ignorace jakýchkoliv potřeb vyslychaného. Nezáměr o zdárné ukončení výslechu může pramenit i z momentálního psychického a fyzického stavu vyslychajícího, případně z negativní vize na vyřešení případu a pocitu marnosti.

Vyslýchající prosazující potřeby vyslychaného na úkor svých vlastních.

Vyslýchající je ochoten navzdory svému postavení a cíli výslechu dočasně slevit ze svých potřeb a zájmů. Prioritou se pro něho stávají mezilidské vztahy, ve kterých upřednostňuje zájem o osobu vyslychaného a jeho potřeby. Takový přístup může být užitečným psychologickým nástrojem v dalším průběhu výslechu. Tyto výslechové interakce jsou obvyklé v případě výslechů svědků nebo poškozených-obětí trestných činů. Je důležité, aby nebyl ze strany vyslychajícího opomíjen účel a cíl výslechu, rovněž tak hranice empatií k vyslychané osobě byla pevně stanovena, aby nedošlo k jejich zneužití.²⁸

Ačkoliv to může být vnímáno jako neprofesionální, jsou ve výslechové praxi zpravidla typy vyslychajících, kteří se řadí do první skupiny. Svůj podíl na tom nese mnohdy časová tíseň, přemíra administrativy, do značné míry i špatná legislativa a v neposlední řadě také fakt, že v řadě případů je objasnění závislé pouze na doznání podezřelého, který navíc od samého začátku nespolupracuje, jeho chování je arogantní mnohdy až drzé.

Můj přístup k výslechu se odvíjí od procesního postavení vyslychané osoby. U poškozeného či svědka volím mírnější, taktní a empatický postup, nepotlačuji jeho potřeby za podmínky, že je dosaženo cíle výslechu.

K pachateli trestného činu ve výslechové interakci přistupuji dle jeho ochoty spolupracovat.

²⁸ SPURNÝ, J., Psychologie výslechu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003.

V kontextu s výše uvedeným bych chtěl zmínit přístup vyslychajícího, který není ovlivněn pouze osobou vyslychaného a komunikační situací, nýbrž i vedlejšími okolnostmi.

Z vlastní praxe uvádím příklad, kdy jsem obdržel pokyn státního zástupce k doplnění šetření v provozovně autoopravny a výslechu tří osob, které se na základě zjištěných skutečností zadokumentovaných ve spisovém materiálu nemohly v žádném případě na uvedené věci podílet. Šetření v autoopravně bylo zcela bez významu. Z celé žádosti bylo patrné, že státní zástupce pravděpodobně spisový materiál ani celý nečetl, a požadoval naprosto zbytečné úkony. Přiznám se, že po tomto zjištění měly požadované výsledky jen formální charakter, neboť byly z mé strany považovány za naprosto zbytečné a neznamenal nic víc, než administrativní zátěž a ztrátu času.

2.5 Zúčastněné osoby

Jedná se o osoby, jejichž přítomnost je buďto vyžadována ze strany účastníků řízení (např. přítomnost obhájce), nebo je nutná na základě zákonného ustanovení (nutná obhajoba, přítomnost pracovníka OSPOD apod.)

2.5.1 Obhájce

„Obhájcem v trestní věci může být jen advokát. Je to osoba zmocněná k tomu, aby obviněnému v trestním řízení poskytla potřebnou odbornou právní pomoc a k tomu využívala všech zákonných prostředků a způsobů obhajoby tak, aby byly v řízení náležitě a včas objasněny skutečnosti, které obviněného zbavují viny nebo jeho vinu zmírňují a tím přispívají ke správnému objasnění a rozhodnutí věci.“²⁹

Postavení obhájce je zakotveno v ustanovení § 35 tr. řádu, pro účely nutné obhajoby pak v ustanovení § 36 tr. řádu. Práva a povinnosti obhájce spočívající v jeho zmocnění k poskytnutí potřebné právní pomoci obviněnému a jednání jen ve prospěch obviněného dále upravuje § 41 tr. řádu.

Oprávnění obviněného zvolit si obhájce a využívat jeho rad a zkušeností je určité zcela na místě, neboť každý není dostatečně obeznámen s právy a náležitostmi průběhu trestního řízení. Zcela v pořádku je postup obhájce, je-li v souladu s trestním řádem a obviněnému jeho přítomnost zajišťuje dohled nad

²⁹ ŠÁMAL, P., RŮŽIČKA, M., NOVOTNÝ, F., DOUCHA, J., Přípravné řízení trestní. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 1997, s.217

řádným a včasným objasněním skutečností, které by mohly zmírnit podíl viny, nebo obviněného zcela viny zbavují.

V poslední době se zvětšuje procento obhájců, které si obviněný volí sám a nejedná se o obhájce tzv. ex-offo, které ustanovuje příslušný soud. Myslím si, že práce obhájce je zodpovědná a náročná, žel bohu jen do té doby, dokud je obhájcem postupován v mezích zákona. Tím nechci práci obhájců jakkoliv hanit či znevažovat, ale ze své praxe mohu uvést i příklady, kdy obhájci svým chováním, překročili ve snaze zvýhodnit svého klienta etický rámec advokátní činnosti, zřejmě proto, aby sobě nebo své advokátní kanceláři udělali na veřejnosti jméno. Nebývám často účastníkem výslechu, u kterého bych měl přítomného obhájce, nicméně jsem se setkal s přístupem obhájce, který jakoby zkoušel mou pozornost a kam až může se svou drzostí zacházet. Mám na mysli jeho rady svému klientovi, které ho měly usměrňovat v jeho odpovědi na již položenou otázku. Obhájce tak činil opakovaně i přes upozornění, že bude z výslechové místnosti vykázán. Jinou formu jak ovlivňovat průběh výslechu zvolil obhájce v následujícím případě.

V loňském roce byla odhalena skupina pachatelů rozsáhlé různorodé trestné činnosti. Po jejich zadržení bylo proti nim zahájeno trestní stíhání pro takové trestné činy, u kterých je zákonem nařízena nutná obhajoba. Při výslechu jednoho z obviněných po jeho řádném poučení v přítomnosti tří obhájců došlo k situaci, kdy při položení otázek vyšetřovatelem, ustanovený obhájce obviněnému za zády policisty ukazoval papír s textem: „Na tuto otázku neodpovídejte.“

2.5.2 Znalec

„Znalec je osoba se speciálními odbornými znalostmi, rozdílnou od procesních stran a orgánů činných v trestním řízení, která je přibírána za účelem objasnění konkrétní skutečnosti, důležité pro trestní řízení, jejíž objasnění takových odborných znalostí vyžaduje.“³⁰

Je přibírána na základě ustanovení § 105 trestního řádu právě v případech, kdy je pro objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení jejich odborných znalostí pro účely zpracování znaleckého posudku.

³⁰ ŠÁMAL, P., RŮŽIČKA, M., NOVOTNÝ, F., DOUCHA, J., Přípravné řízení trestní. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 1997. s.275

Při výslechu znalce je postup obdobný jako při výslechu svědka. Pokud je znalcem vypracován posudek, zpravidla se na něj ve své výpovědi odkazuje a považuje-li jej za úplný, potvrdí jeho správnost a úplnost.

Jestliže by v souvislosti s určitou událostí připadlo potencionální přibrání znalce na osobu, která je současně svědkem dané události, vyslechne se jako svědek a za znalce se přibere osoba jiná. Je nežádoucí, aby stejná osoba byla ve věci svědkem a zároveň znalcem. Postavení svědka v daném případě je na rozdíl od znalce nezastupitelné.³¹

Osobně jsem nikdy nebyl v pozici, abych vyslychal osobu znalce. Víím o tom, že běžně bývají znalci předvoláváni k řízení před soudem, aby zdůvodnili své tvrzení uváděné ve znaleckých posudcích. Konkrétně jsem se na takový průběh výslechu ptal specialisty, který vypracovává znalecké posudky z oblasti genetiky. Ten mi potvrdil, že se zpravidla odkazuje na vypracovaný posudek nebo je vyzván k jeho přečtení. V menší míře bývá dotazován na objasnění podstaty vzniku biologických stop a na detaily z oblasti genetiky. Další dotazy bývají ze strany obhajoby v úmyslu znalecký posudek zpochybnit.

2.5.3 Pracovník OSPOD

Orgán sociálně právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) má při výslechu funkci tzv. dozorce, který má dohlížet na dodržování práv dítěte. Jeho činnost je dále upravena závazným pokynem policejního prezidenta č.8/2002 a rovněž i zákonem č. 218/2003 Sb.

Má dbát na to, aby kladené otázky byly pro dítě, vzhledem k jeho věku a stupni vývoje, co nejvíce srozumitelné a pochopitelné. Jeho přítomnost zaručuje zákonný průběh výslechu a odvrací riziko nežádoucího tlaku ze strany vyslychajícího na nezletilou osobu či mladistvého. Pracovník OSPOD má právo se souhlasem vyslychajícího pokládat v průběhu výslechu mladistvému otázky, které jsou vždy zaprotokolovány (...na dotaz OSPOD:...), a po skončení je výslech všemi přítomnými, tedy i pracovníkem OSPOD podepsán. S vyslychajícím je vhodné se dopředu domluvit o možnosti vstupování do výslechu ze strany pracovníka OSPOD.

³¹ ŠÁMAL, P., RŮŽIČKA, M., NOVOTNÝ, F., DOUCHA, J., Přípravné řízení trestní. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 1997.

Pokud je pachatelem skutku osoba mladistvá, je k hlavnímu líčení u soudu pracovník OSPOD přizván vždy. Je účastníkem řízení, který klade otázky, navrhuje trest apod. V tomto případě je lhostejné, zda je na soudním jednání tentýž pracovník OSPOD jako u výslechu (je to však vhodnější). Jestliže jde o osobu mladistvého, která se stala obětí trestného činu, může OSPOD u hlavního líčení vystupovat jako svědek, vypovídá o tom, jak probíhal výslech, jaká je osoba oběti apod. V takovém případě je líčení přítomen ten samý pracovník OSPOD, který byl u výslechu.

3. Komunikace při výslechu

Při výslechu hraje komunikace dominantní úlohu, neboť je tvůrcem atmosféry a zároveň kontaktu mezi vyslychajícím a vyslychaným.

Proto chceme-li pochopit, co chce komunikátor sdělit, musíme vnímat, co říká i mezi řádky. Tuto schopnost by měl mít vyslychající z profesního hlediska zažitou.

Ve výslechové interakci dochází k výměně informací v předem dané posloupnosti, to znamená, že je postupováno podle určitého scénáře. Obsahem sdělení mezi vyslychajícím a vyslychaným nejsou jen právně relevantní informace o vyšetřované události, tj. věcný obsah sdělení, ale i psychologické informace. Proto schopnost vyslychajícího naslouchat je základním předpokladem ke komunikačnímu porozumění. Tato schopnost je dána zejména jeho postojem k vyslychanému.

Standardně daná forma výslechu otázek a odpovědí mezi vyslychajícím a vyslychaným při výměně sdělení ovlivňuje naplnění cíle výslechu, kterým je získat úplné a věrohodné výpovědi za účelem zjištění skutkového stavu věci.

Otázky položené vyslychajícím osobě vyslychané musí být jednoznačné, aby vyslychaný pochopil jejich pravý smysl, srozumitelné svým rozsahem i obsahem, přiměřené věku, mentální úrovni či jiným osobnostním zvláštnostem vyslychaného. Měly by směřovat k objasnění podstaty šetřené události, měly by být otevřené, to znamená, že vyslychaného pobízejí k obsáhlejšímu sdělení, nikoli k odpovědím ano či ne. Vyslychající by měl při pokládání otázek brát ohled na aktuální psychický stav vyslychaného.³²

3.1. Verbální komunikace

K obtížím při verbální komunikaci dochází tehdy, jsou-li jedním z partnerů užívány termíny, které jsou pro druhého méně srozumitelné. Dochází pak k nedorozumění, nepochopení či zkreslení informace. Proto je důležité při vedení výslechu věnovat vyslychanému pozornost objasňování pojmů a konfrontaci chápání významů.

³² SPURNÝ, J., Psychologie výslechu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003.

Nejvíce rozvinutou formou verbální komunikace je dialog, který je rozhovorem dvou nebo více účastníků. V rámci výslechu jde o proces kladení otázek vyslychajícím, popřípadě obhájcem a odpovědí ze strany vyslychaného.

Doprovodným projevem slovní komunikace je paralingvistika. Jde o akustickou stránku řeči (hlasitost, výška tónu, rychlost řeči, plynulost, frázování, správná výslovnost a podobně). V projevu vyslychajícího působí účinně pevný, výrazný hlas.³³

3.2 Neverbální (nonverbální) komunikace

Mimoslovní komunikace je při výslechu velmi důležitá. Z výzkumů vyplývá, že pouze malé procento všech informací, které získáváme o druhém člověku, nám poskytují slova. Další poskytuje tón a zabarvení hlasu a zbývající informace poskytuje řeč lidského těla. Pro profese pracující s lidmi, jakou práce policisty bezesporu je, je znalost neverbální komunikace nezbytným předpokladem k odvedení kvalitní práce. Tzv. mimoslovní sdělení vyslychajícímu často sdělí o vyslychaném více než sdělení verbální už jen z toho důvodu, že se projevují spontánně, mnohem méně podléhají kontrole vědomí, proto odráží momentální psychický stav vyslychaného, jeho postoj k nám, k vyšetřované události a v souvislosti s tím i k sociální situaci, ve které se nachází.³⁴

Jednotlivé oblasti neverbální komunikace nám naznačují emocionální naladění vyslychajícího a mohou nám pomoci při výslechu, ale také mohou prozradit osobě vyslychané, zejména jde-li o pachatele, naši momentální náladu, které by mohl využít. Často vznikají i situace, kdy na základě neuvědomělého neverbálního výrazu vyslychajícího, dojde k ohrožení úspěšně navázaného kontaktu s vyslychaným, a kdy podvědomé pochybení může ohrozit výsledek výslechu.

Jako příklad bych chtěl zmínit výslech nezletilé osoby, který prováděla z pozice vyšetřovatele má kolegyně, přičemž v průběhu výslechu byl zaznamenán soustředěný pohled nezletilé osoby, která na vyšetřovatele doslova visela očima. Protože výslech vyžadoval přítomnost obhájce, pracovníka OSPOD, psychologa a naopak vylučoval

³³ MIKULÁŠTÍK, M., Komunikační dovednosti v praxi. Praha:Grada Publishing, 2003.

³⁴ LUKEŠ, V., Vybrané kapitoly ze sociální patologie I. Č.Budějovice: Psychologické pracoviště PČR.1998

přítomnost rodičů, byl třináctiletý chlapec vyslýchaný jako svědek ve věci šikany, ze strany svého o tři roky staršího souseda, v postavení, ve kterém se cítil velmi nejistý. Když výslech dospěl do fáze dialogu a psycholog položil otázku, zda se při jednom konkrétním napadení, jež proběhlo na chodbě panelového domu, fyzicky bránil či volal o pomoc, následovala odpověď chlapce, která se překrývala s bezděčným pozvednutím až protočením očí a stažením úst vyšetřovatelky. Ta si ihned uvědomila, že mimika jejího obličeje mohla na chlapce působit jako výraz nedůvěry, ačkoli šlo jen o pouhé uvědomění si, že danou otázku chtěla položit také a nemohla si jí vybavit.

K efektivnímu vedení výslechu lze využít kromě mimiky (výrazu tváře) i ostatních projevů nonverbální komunikace, kterými jsou posturologie (držení těla), proxemika (vzdálenost udržovaná při jednání), gestikulace (pohyby rukou), vizika (oční kontakty), haptika (tělesné kontakty) a další, jak je již zmíněno v kapitole 2.3.³⁵

Jejich využitím lze předcházet možným poruchám v komunikaci či náročně komunikačním situacím.

V rámci taktiky vedení výslechu ve své praxi občas využívám narušení osobní, někdy i intimní zóny u podezřelého, což u něj vyvolává nepříjemný pocit a nervozitu. Následkem toho se vyslýchaný nesoustředí plně na svou výpověď. Dopouští se chyb, které vedou k rozporům v jeho tvrzeních. Vzniklé chyby využívám pro formulaci nových otázek. Položením či poklepáním dlaní na rameno vyslýchaného, se dá celkem úspěšně navodit dojem, že o jeho podílu na spáchaném skutku nemám žádných pochyb. Tato metoda se mi v praxi osvědčila právě zejména u případů s důkazní nouzí, kde je objasnění věci závislé pouze na doznání podezřelého. Není to pravidlo, které by pokaždé přinášelo zaručený úspěch, ale lze takového přístupu využít jako určitého stimulu podezřelého učinit doznání.

³⁵ VYBÍRAL, Z., Psychologie lidské komunikace. Praha: Portál, 2000.

4. Zvláštnosti vedení výslechu

4.1 Z hlediska obětí různých druhů trestné činnosti

Existuje celá řada druhů trestné činnosti a vzhledem k jejich specifičnosti je třeba přizpůsobit i přístup k jejich obětem. Hovořím zde o vztahu poškozeného (oběti) ke způsobené újmě, neboť nelze srovnávat majetkovou škodu v podobě odcizeného jízdního kola například s újmou psychickou způsobenou traumatizujícím zážitkem. Na místě je třeba zvážit jakou formou výslech vést a jaký přístup při jednání volit.

4.1.1 Mravnostních trestných činů

V kategorii mravnostních trestných činů je asi individuálně nejvíce prostudovaný trestný čin znásilnění, který ve své klasifikaci představuje velmi závažný delikt. Ve vztahu k oběti znamená takové jednání traumatizující zážitek. Vyslychající policista by měl tento fakt brát v úvahu a volit šetrný způsob při jednání s obětí takového činu. Navzdory všem okolnostem případu je třeba respektovat lidskou důstojnost poškozené. Je nutné zachovat korektní způsob, nikdy nekritizovat ani nepřipisovat podíl na vzniku takové události. Zde mám na mysli například poukazování na vyzývavý způsob oblékání, lehkovážné chování apod. Vhodný přístup vyslychajícího policisty a třeba i rada spočívající v poskytnutí informace o místu, kde je možné vyhledat psychologickou pomoc a podporu, mohou alespoň částečně minimalizovat, nebo předcházet působení sekundární viktimizace, která je u případů znásilnění spíše pravidlem.³⁶ Neméně závažným trestným činem je pohlavní zneužívání. I v tomto případě se jedná o velmi závažné jednání, které se promítá do psychického stavu oběti a odráží se v jejím dalším chování.

4.1.2 Násilných trestných činů

Z výčtu násilných trestných činů bych chtěl zmínit ty nejzávažnější, kterými jsou vražda a loupežné přepadení. Velmi početnou skupinu pak tvoří různé formy ublížení na zdraví. Pokud oběť útok přežije a je schopna výpovědi, je

³⁶ ČÍRTKOVÁ, L., Forenzní psychologie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004.

výslech velmi náročný s ohledem na psychický stav oběti, popř. způsobená zranění. Proto je třeba volit přiměřený přístup k interakci, být trpělivý a empatický.

Jak jsem již v předchozí kapitole uvedl, pracuji u služby kriminální policie na oddělení obecné kriminality. Vzhledem k mému zařazení a přidělené problematice v drtivé většině vyslýchám osoby, které jsou buďto poškozenými, svědky, nebo podezřelými v souvislosti s majetkovými delikty.

Když jsem zde vyčlenil mravnostní a násilné trestné činy, musím předeslat, že s oběťmi těchto činů jsem se setkal jako člen výjezdové skupiny, do které jsem byl velen. Zpravidla jsem byl přítomen jejich prvotní výpovědi na místě trestného činu v okamžiku po jeho spáchání, tedy ve fázi akutní reakce na stres, pokud ji oběti byly schopné učinit. Následné výslechy pak byly prováděny samostatně ze strany vyšetřovatele nebo v mojí přítomnosti. Má práce z pozice operativního pracovníka spočívá v dalším šetření a zajišťování důkazů, popř. bezprostředním pátrání po pachateli trestného činu.

4.1.3 Majetkových trestných činů

Průběh výslechu poškozených resp. obětí trestných činů majetkového charakteru je ze svého pohledu možná jeden z méně náročných výslechů a to jak pro osobu vyslýchajícího, tak i pro osobu vyslýchanou. Je to můj osobní názor, který si dovoluji tvrdit na základě vlastních dosavadních zkušeností, neboť ztráta vyjádřená ve finanční podobě či ztráta hmotného majetku nemůže nikdy konkurovat újmě psychické, morální či újmě na cti. Tím není popírána skutečnost, že by majetková újma nemohla následně způsobit újmu například psychického rázu a to třeba i s odstupem času. Roli zde sehrává určitě rozsah způsobené škody a s tím spojené další nepříjemnosti, uvedení věci do původního stavu, nečekané investice na opravu, vyřizování záležitostí na úřadech apod. Z praxe mohu potvrdit, že se často opakuje i fakt, že vyslýcháný, již v minulosti postižený majetkovou újmou, je po určité době na policii předvolán znovu, neboť jeho jménem prostřednictvím osobních dokladů, odcizených v souvislosti s původním trestným činem, byly uzavírány různé úvěrové smlouvy a poškozený se tím dostal do pozice neplatiče, ačkoli neměl na uvedeném protiprávním jednání sebemenší podíl. Do stejné pozice se může

dostat i podvodným jednáním, kdy v domněnku, že své investice vkládá do rukou poctivého člověka, následně zjistí, že se stal obětí podvodu. Je připraven o značné jmění, mnohdy i o všechny úspory a rázem se ocitá v náročné životní situaci. Výsledek je pak o to náročnější, ze strany vyslychaného jsou do průběhu výslechu vnášeny emoce, pocit beznaděje a vztek kořeněný bezmocí.

Pokud jde o oběti majetkových trestních činů, má výsledek spíše rutinní průběh, který je ze strany poškozeného – oběti narušován jen občasnými návaly zlosti či rozčilením nad způsobenou škodou. Ze strany vyslychajícího není po psychické stránce takový výsledek příliš namáhavý, z profesního hlediska nečiní větší problémy a zpravidla jeho průběh nebývá problematický nebo konfliktní, vždy však s ohledem na osobnost poškozeného.

4.2 Věkových odlišností vyslychaných osob

V této kapitole bych chtěl poukázat na rozdíly, které pramení z věkového rozdílu vyslychaných osob a specifika vedení výslechu dětí (nezletilých osob) a seniorů.

4.2.1 Nezletilých

„Obtížnost výslechu osob této věkové kategorie se vyznačuje řadou specifických zvláštností podmíněných rozdílným vývojem psychiky na jednotlivých stupních vývoje a dále řadou individuálních zvláštností v jednotlivých složkách psychiky.“³⁷

Děti jsou schopny stejně jako dospělý člověk poskytnout věrohodnou výpověď.

Jen pro ilustraci uvádím, že některé výzkumy dokazují, že za optimálních podmínek mohou být děti školního věku schopny vnímat a podržet v paměti více informací z vnímané události než vysokoškoláci, zvláště pokud jde o reprodukci okrajových dat. Tato skutečnost je přisuzována menší filtraci při vnímání.³⁸

³⁷ MATIÁŠEK, J., SOUKUP, J., BÁRTA, B., Psychologie a výslechová praxe. Praha: Orbis, 1968, s.45

³⁸ NETÍK, K., NETÍKOVÁ, D., HÁJEK, S., Psychologie v právu. Úvod do forenzní psychologie. Skripta 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1997.

Výslechem nezletilce (dítěte) je myšleno výslech osoby mladší 15 let. Vzhledem k tomu, že se často jedná o osobnost, která ještě není dostatečně vyvinutá, je u výslechu zákonem požadována přítomnost osoby mající zkušenosti s výchovou mládeže či pedagoga. Jejich přítomnost se zřetelem na předmět výslechu a duševní vývoj vyslýchaného dítěte přispívá ke správnému vedení výslechu. Není taktické přibírat učitele, který je ve styku s dítětem a může o něm rozhodovat. Nezletilý pak kontroluje svou výpověď a upravuje ji tak, aby se líbila vyučujícímu. Je-li to vhodné vzhledem k povaze výslechu, mohou být přibráni i rodiče, resp. rodič, ke kterému má dítě větší důvěru a před kterým se nebojí hovořit. Závisí to na konkrétním případě a na osobnosti dítěte. Z vlastních zkušeností i ze zkušeností mým kolegů jsem přesvědčen o nepříznivém vlivu přítomnosti rodičů v průběhu celého výslechu, tudíž jsem zastáncem názoru, že ve většině případů přítomnost rodičů v průběhu celého výslechu nepřispívá ke správnému provedení výslechu. Je to dáno zejména tím, že dítě cítí vnitřní napětí, protože rodič má na předmět výslechu určitý názor, který by dítě mělo sdílet nebo mu vyhovět a to především z důvodu, že jeho vztah k rodiči je mnohem hlubší a významnější než k věci, k pravdě či vyslýchajícímu.³⁹

V případě, že by průběh výslechu měl negativní vliv na psychický stav dítěte, může být ze strany přibraných osob navrženo, aby byl výslech přerušeno, popř. ukončeno. Orgán činný v trestním řízení by měl takovému návrhu vyhovět, pokud v projednávané věci nehrozí nebezpečí z prodlení. S ohledem na ustanovení trestního řádu, jehož cílem je chránit nezletilce v průběhu trestního řízení, jeví se jako praktické řešení, provedení výslechu v speciální výslechové místnosti, kde dochází ke kvalitnímu zaznamenání celého průběhu výslechu a není pak zapotřebí celý výslech znovu opakovat a vracet se tak k negativním prožitkům, kterým byl nezletilec v minulosti vystaven.

Jedním ze specifíků při výslechu dětí je působení sugesce (tj. schopnost přijímat automaticky a bezděčně cizí názory), která je mimo jiné závislá i na věku. Sugestibilita (ovlivnitelnost) je v dětství vyšší a s přibývajícím věkem jí ubývá. Děti zpravidla citlivěji vnímají působení vyslýchajícího a jsou tak více vystaveny sugestivnímu vlivu. Mají tendenci odhadnout, co od nich vyslýchající

³⁹ MATIÁŠEK, J., SOUKUP, J., BÁRTA, B., Psychologie a výslechová praxe. Praha: Orbis, 1968

požaduje a snahu těmto požadavkům vyhovět, a tak výsledná odpověď je pouhá domněnka dítěte o tom, co chce vyslyšající slyšet.

Vyslyšající by měl průběh výslechu kontrolovat a regulovat tak, aby byly používány verbální i neverbální prvky komunikace v takové míře, které jsou pro dítě maximálně srozumitelné, a byla přitom minimalizována možnost sugestivního působení při kladení otázek. Otázky by měly být pečlivě formulovány právě s ohledem na eliminaci takových otázek, které by napovídaly či naznačovaly směr odpovědi.

Pečlivou přípravou výslechu lze předcházet výskytu bezděčné sugesce. Někdy se používají tzv. kontrolní otázky (otázky na to, co se ve skutečnosti nemohlo stát), přičemž se očekává, že dítě bude mít snahu vyvracet nesmyslnou otázku a přitom nevědomky sdělí podstatné okolnosti, na které by si jinak nevzpomnělo, nebo které třeba úmyslně tají.

Dalším rizikem při výslechu je forma kladení tzv. uzavřených otázek. Děti mají tendenci spíše přitakávat, než říci ne a to zejména v situacích, kdy si není schopné přesně vzpomínku vybavit a není si svou odpovědí zcela jisté. Nejsou výjimkou ani situace, kdy je dítě schopné odpovědět ano i na zcela nesmyslné otázky, nebo otázky, jejichž obsahu nerozumí. Spolehlivost dětských odpovědí se zvyšuje, jsou-li v rámci výslechu použity praktické příklady a jako užitečné se jeví upozornit děti ještě před samotným výslechem na to, že mají možnost i odpovědi „Já nevím.“ Tímto způsobem lze do jisté míry minimalizovat riziko uzavřených otázek. Výslech dětí je v praxi prováděn zpravidla zkušeným vyšetřovatelem, který je na tuto problematiku specializován.⁴⁰

Atmosféra výslechu, ve které se dítě ocitne, by měla být emocionálně pozitivní a laskavá. Působení vnějšího prostředí je bráno jako důležitý psychologický moment, který zcela určitě ovlivňuje kvalitu a úplnost výpovědi. Působení vnějšího prostředí sehrává u dětí daleko větší roli než u dospělého. Vhodně upravená kancelář (obrazy, knihy, dětský nábytek, vhodné hračky v lepším případě koberec) navozuje u dítěte pocit pobytu v dětském pokoji, dětském zařízení, školce nebo družině a přináší tak pocit bezpečí a uklidnění. Jde o fakt, který je dospělým opomíjen, ale v případě výslechu dítěte může

⁴⁰ NETÍK, K., NETÍKOVÁ, D., HÁJEK, S., Psychologie v právu. Úvod do forenzní psychologie. Skripta 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1997.

sehrát velmi důležitou roli a může přispět ke spontánní výpovědi, kde není pochyb o její věrohodnosti a validitě.

Jakýkoli tlak vyvíjený na dítě v průběhu výslechu vede zpravidla k selhání. Pokud jde o uzavřenější děti, je praktické použití různých neverbálních aktivit jako jsou kresby či hra s panenkami apod.⁴¹

S dětmi v předškolním věku se setkáváme jako s oběťmi trestné činnosti popř. jako svědky. Problematické je v případě dětského svědka oddělit fantazii od reality, dítě často prožívá obojí stejně intenzivně a „opravdově“. Výslech těchto dětí bývá nejčastěji prováděn jako neodkladný a neopakovatelný úkon za přítomnosti soudce, státního zástupce a psychologa.

*V loňském roce došlo k pádu dvouletého chlapce ze třetího patra v chodbě panelového domu za výtahovou šachtu. K objasnění případu a nejasností vyplývajících ze zajištěných důkazů a výpovědi matky, musel být vyslechnut jeho starší bratr, kterému bylo 5 let. **Jak je takový úkon náročný ukazuje příloha č.6.***

V mladším školním věku se již setkávají s problémy, jako je záškoláctví, drobné krádeže zejména v samoobsluhách. Je třeba pečlivě rozlišovat takzvané „klukoviny“ od začátků predeliktivní činnosti.

Starší školní věk je poznamenán pubescencí. Je to rizikové období, kdy se buduje hodnotový systém, dochází k negaci rodičovských vzorů, odmítání autorit. Nebezpečné jsou v tomto období závadové party vedené problematickým jedincem. V rámci této party dochází k drobné delikvenci. Je to i období nebezpečné pro setkání s drogou a gamblerstvím.

Nejčastější trestnou činností páchanou predeliktivy patří krádeže, poté šíření toxikomanie, vloupání a poškozování cizí věci. Samotní predeliktivi vidí příčinu spáchání trestného činu ve finanční stránce, nudě a nátlaku party.⁴² Řízení ve věcech dětí mladších patnácti let upravuje hlava III. zákona č. 218/2003 Sb.

I když se jedná pouze o můj osobní názor, domnívám se, že při výslechu nezletilých osob by bylo vhodnější, aby jej vedla žena. Jde o to, že dítě bývá zpravidla fixované více na matku a je tak předpoklad snížení náročnosti komunikace. Zcela určitě by se mělo jednat o osobu, která má psychologické vzdělání a určitou praxi v oblasti práce s dětmi.

⁴¹ NĚMEC, M., Kriminologická taktika pro policisty. Praha: Eurounion, 2004.

⁴² NEVŘALA, J., Forenzní psychologie: Vybraná témata. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta 2003.

4.2.2 Seniorů

Stejně jako výslech nezletilců (dětí), je svým způsobem atypický i výslech seniorů. Vyslýchající si musí uvědomit, že vstupuje do vzájemné interakce s osobou, která může být i o desítky let starší, se spoustou životních zkušeností. Často se však tyto osoby navzdory své zralosti cítí odstrčené, vnímané jako okraj společnosti.

Z praxe je známo, že starší lidé si s vámi rádi o všem povídají, líčí vám události ze svého života, aniž by si uvědomovali, že „sklouzli“ od otázky, na kterou byli vyslýchajícím dotazováni a uvádějí skutečnosti, které nejsou zdrojem podstatných informací o vyšetřovaném případě. S takovou situací však musí vyšetřující policista počítat a být trpělivý. V žádném případě není na místě takovou osobu napomínat za její projev. Mohlo by dojít ke ztrátě důvěry vůči vyslýchajícímu, který by tak mohl přijít o podstatné informace k případu.

Stáří člověka není nikdy možné přesně definovat. Osobní projevy, způsoby vyjadřování, snaha spolupracovat se odvíjí od psychického stavu jedince, jeho fyzické kondice, způsobu jeho dosavadního života, rodinného zázemí. Proto je velmi důležité na základě těchto poznatků volit vždy individuální přístup právě s ohledem na konkrétní stav jedince, vždy však s citem a porozuměním. Vhodným řešením k odstranění komunikační bariéry na straně vyslýchaného by byl věk vyslýchajícího policisty. Starý člověk bude ochoten svěřit se spíše policistovi, který je mu věkem bližší než s mladému, krátce sloužícímu a často nezkušenému policistovi. Ne vždy je však taková varianta, ať už z jakéhokoliv důvodu, možná.

I výslech starší osoby je často prováděn vzhledem k věku, kdy by mohlo dojít ke zkreslení vnímané události na základě kvality paměti jako neodkladný a neopakovatelný úkon. Starý člověk má často mezery ve vnímání, zapamatování a zejména ve vybavování vnímané události, které doplňuje smyšlenkami, kterým sám věří, ale brzy je zapomíná (konfabulace).

4.3. Duševních poruch a nemocí

Orgány činné v trestním řízení se často setkávají s tím, že trestná činnost je podmíněna výskytem nějaké duševní poruchy u přestupce zákona či osoby svědka nebo oběti.

„Duševní poruchy mají svůj organický podklad, mohou vzniknout jako projev selhání adaptace na společenské prostředí. Podle své kvality ovlivňují psychiku člověka.“⁴³

Psychická činnost je tvořena vědomím, vnímáním, myšlením, pamětí, pudy, emocemi, vůlí, jednáním a intelektem.

V současné době se duševní poruchy a choroby začleněné v Mezinárodní klasifikaci nemocí dělí do deseti sekcí.

Vzhledem k zaměření této práce a potřebám policejní praxe okrajově vymezím jen některé z nich a to psychické poruchy v závislosti s užíváním psychoaktivních látek, poruchy osobnosti, mentální retardace a poruchy schizofrenního okruhu, ze kterých zmíním pouze schizofrenii.

4.3.1 Osob s poruchou osobnosti

Porucha osobnosti *„trvalý stav, projevující se nepříznivými nebo nadměrně zvýrazněnými vlastnostmi osobnosti, odchylkami v oblasti citového prožívání, uvažování i chování, zejména ve vztahu k druhým lidem a společnosti.“⁴⁴*

Porucha osobnosti dříve označovaná jako psychopatie se projevuje závažnými odchylkami od očekávaného chování, cítění a jednání. Hrubé a nepřizpůsobivé až podivínské chování způsobuje potíže okolí, ale i samotným lidem s poruchou osobnosti, kteří nemají správné sebehodnocení.

Poruchy osobnosti přetrvávají celý život, týkají se všech složek osobnosti nikoliv však intelektu. Obecně platí, že poruchy osobnosti se nedají léčit, nejedná se o duševní nemoc v pravém slova smyslu.

V kriminální praxi je nejčastěji zastoupena **disociální porucha osobnosti**, pro kterou je centrální uspokojování vlastních potřeb bez ohledu na jiné, chování jedince se tak dostává do rozporu se společenskými normami. K veškerým společenským pravidlům a závazkům jsou postižení lhostejní. Mají malou toleranci k zátěži a nízký práh pro agresivní výbuch.

Jako další poruchu uvádím **narcistickou poruchu osobnosti**, pro kterou je příznačné velikášství, egocentrismus a pozornost věnovaná sebehodnocení. Lidé s touto poruchou jsou arogantní, chovají se zpupně, přeceňují dosažené

⁴³ HOFMANOVÁ, J., Behaviorální analýza. Praha: Ú SKPV PP ČR, 2008, s.19

⁴⁴ VÁGNEROVÁ, M., Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky. Vyd.2. Praha: Portál, 2000, s.254

úspěchy, potřebují neustálý obdiv, v jejich vztazích k lidem chybí empatie.

Další závažnou poruchou související s kriminálním jednáním je **impulsivní typ emočně nestabilní poruchy osobnosti**, kdy v popředí stojí emoční nestálost, nedostatečná kontrola impulzivity „explozivní“ chování, ale také její **hraniční typ**, který je navíc charakterizován pocitem prázdnoty, nejasnou identitou, nestabilními vztahy, sebepoškozováním, suicidálními pokusy.⁴⁵

V čisté podobě se zpravidla nevyskytují, jedná se většinou o jejich kombinace, poté hovoříme o smíšené poruše osobnosti.

Psychopaté neboli lidé s poruchou osobnosti patří při vyšetřování mezi nejproblémovější pachatele. Není příliš náročné s běžnými zkušenostmi a psychologickými informacemi tyto psychopatické typy odhadnout. Náročné však je najít způsob komunikace s nimi a to i pro odborníky. Při práci s pachateli s poruchou osobnosti je nutná opatrnost, jelikož jednání s psychopaty je obtížné v běžných životních situacích, natož pak v situacích souvisejících s uplatňováním práva. U většiny z nich selhává apelace na morální hodnoty, svědomí a pocitu viny vzhledem k jejich oploštělé emocionalitě.⁴⁶

Při výslechu každý projev zaváhání, nedůraznosti a nedůslednosti dokáží psychopaté využívat k vlastnímu subjektivnímu prospěchu. Snaží se průběh výslechu manipulovat a odvádět pozornost od klíčových otázek, což se jim může dařit zejména u méně zkušených vyšetřovatelů. I dobrou vůli policisty či jiného činitele považují spíše za projev slabosti. V určitých situacích si dokáží jedinci s poruchou osobnosti natrénovat přiměřené či méně nápadné chování. Proto tito lidé, pokud páchají trestnou činnost a jsou dle veškerých studií převážnou měrou recidivisté, se umějí při výslechu orientovat a ovládat své verbální i neverbální projevy. Tím dochází k obtížnější komunikaci a dosažení cíle ze strany policisty k získání pravdivé a relevantní informace o události, která je předmětem vyšetřování. Avšak pokud dojde ke stresové situaci nebo k situaci, na kterou nejsou připraveni a nedokáží ji zvládnout, přichází na řadu původní nevhodné vzorce chování charakteristické pro danou poruchu osobnosti. Například agrese, impulsivní jednání, arogance nebo naopak

⁴⁵ SMOLÍK, P., Duševní a behaviorální poruchy: Průvodce klasifikací, nástin nozologie, diagnostika. Praha: Maxdorf, 1996.

srov. VÁGNEROVÁ, M., Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky. Vyd.2. Praha: Portál, 2000.

⁴⁶ NEVŘÁLA, J., Forenzní psychologie: Vybraná témata. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta 2003.

uzavření se. Jejich chování je variabilní a špatně předvídatelné. Je vhodné si uvědomit, že i pro zkušené policisty je efektivní vedení výslechu těchto pachatelů obtížné a nelze postupovat u všech podle jednotného vzorce.⁴⁷

Já sám jsem se dosud při své práci neseťkal osobou, která by trpěla duševní nemocí. S osobou psychopatickou však již zkušenosti mám. Protože problematikou majetkové trestné činnosti se na kriminální policii zabývám již desátým rokem, mohu uvést, že nejčastějšími pachateli bývají osoby, které jsou uživateli drog.

4.3.2. Osoby s duševní nemocí

V této kapitole jsou popsány jen některé duševní nemoci, kterými trpí někteří pachatelé nebo oběti či svědci.

Trestné činnosti se dopouštějí i lidé, jejichž intelekt je podprůměrný či přímo defektní. Jde o delikventy, kteří nejsou schopni předpokládat, jaké následky bude mít jejich činnost a jaká na ni bude reakce ostatních, nedokáží si ani uvědomit, jaké nebezpečí hrozí z realizace trestného činu.

V současné době je pro popsané postižení nejčastěji užívaný termín mentální retardace. Takto postižený jedinec disponuje pouze výrazně slabou inteligencí. Při diagnostice závažnosti nemoci se vychází zejména z posouzení rozumových schopností tzv. inteligenčního koeficientu. Jedná se o lehkou mentální retardaci (debilitu - IQ v pásmu 50-70 bodů), středně těžkou mentální retardaci (imbecilitu - IQ 25-49 bodů) a těžkou nebo hlubokou mentální retardaci (idiocii - IQ pod 24 bodů). Diagnózu by měl určovat lékař vždy ve spolupráci s psychologem, protože přesná diagnóza je důležitá při určování forenzní úlohy kriminálních skutků těchto osob. Takto postižení jsou pachatelé zejména násilných trestných činů, sexuálních deliktů případně krádeží. Nedopouštějí se trestné činnosti, která je náročnější na myšlení, jakými jsou například složitější podvody. Ale mohou být snadno zneužiti k páčání trestné činnosti jinou osobou.

⁴⁷ ČÍRTKOVÁ, L., Forenzní psychologie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. srov. LUKEŠ, V., Vybrané kapitoly ze sociální patologie I. Č. Budějovice: Psychologické pracoviště PČR, 1998

S osobou s těžkou mentální retardací se v trestním řízení můžeme setkat pouze jako s obětí trestných činů, které souvisejí s týráním či zneužíváním. Jejich výslech je zcela nemožný stejně jako jeho účast při soudním líčení. Osoby s tímto postižením nechodí nebo pouze s pomocí. Sociální komunikace je na úrovni dítěte ve věku dvou let.

Postižení středně těžkou mentální retardací dosahují se svou omezenou slovní zásobou a primitivní řečí vyjadřovacích schopností šestiletého dítěte. Jsou nevzdělavatelní a vychovatelní pouze do určité míry. Chování těchto osob je impulzivní, neklidné a s projevujícím se sexuálním pudem, a tak mohou vznikat problémy v podobě sexuálních ataků. Proto pokud jsou pachateli trestného činu, pak ponejvíce v sexuálních deliktech. Komunikace s nimi je velmi obtížná. Pro snížené ovládací a rozpoznávací schopnosti bývají nakonec exkulováni. Z důvodu své závislosti a neschopnosti obrany jsou vystaveni ohrožení zneužívání v jakékoli formě.

Lidé postižení lehkou mentální retardací mají omezené chápání, nekvalitní úsudek, jsou na úrovni dítěte středního školního věku. Jsou schopni zvládnout učení ve zvláštní škole. Vzhledem ke zvýšené sugestibilitě se nechávají snadněji strhnout ke kriminální aktivitě. Pod vedením jiné osoby se mohou dopouštět krádeží, loupeží, sexuálních deliktů a jiných agresivních skutků. Dle chování lze hovořit o torpidním projevu, který je charakterizován zpomalenou motorikou i řečí. Tito lidé těžko navazují kontakt, a tím je poznamenána i komunikace s nimi. Při výslechu nespolupracují, odpovídají jednoslabičně, jsou sugestibilní. A dále o eretickém projevu, který se vyznačuje neklidem, neovládanou afektivitou. Při výslechu jsou agresivní, nesoustředění.

Nízkou inteligencí trpí i lidé dementní. Na rozdíl od mentální retardace jde u demence o úbytek intelektu v průběhu života. Nejčastější příčinou bývá úraz hlavy, ale mohou ji způsobovat i infekce, organické změny spojené se stářím či jiné poškození centrální nervové soustavy.⁴⁸

⁴⁸ LUKEŠ, V., Vybrané kapitoly ze sociální patologie I. Č.Budějovice: Psychologické pracoviště PČR.1998

Při komunikaci s lidmi s mentální retardací je vhodná přítomnost psychiatra či lékaře a také rodinných příslušníků nebo jiné osob, na kterých projevují závislost. Na místě je též zvýšená opatrnost, duševně nemocný pachatel může jednat impulzivně, agresivně a zkratkovitě.

Z duševně nemocných osob se však policisté setkávají v trestním řízení nejčastěji s osobami trpícími schizofrenií, ať již jde o pachatele trestné činnosti či oběti.

*„Schizofrenie je duševní porucha, která se projevuje charakteristickým narušením myšlení a vnímání, poruchou emotivity a osobnostní integrity“.*⁴⁹

Schizofrenik nedokáže uvažovat souvisle, jeho úsudky jsou odrazem halucinací a bludů, ve kterých žije. Proto se není schopen orientovat v realitě, uvažuje odlišně o sobě i okolním světě.

Při jakémkoli podezření, že vyslýchaným je osoba s duševní nemocí, je nutné ustanovení obhájce dle § 36 odst. 2 tr.řádu.

Příklad: „V roce 2007 byl převzat z ciziny případ poškozování cizí věci K.P., který se měl tohoto trestného činu dopustit na území Slovenské republiky v roce 2006. Zapálil ve vestibulu panelového domu zde ležící letáky. Oheň se přenesl na plastové dveře, které začaly hořet, a následně se rozšířil po celé chodbě.

Když byl K. P. vyslýchán jako obviněný, uvedl na začátku protokolu, že podstoupil ústavní psychiatrickou léčbu na Slovensku. Vypovídal velice nesouvisle, odbíhal od tématu, hovořil i o skutečnostech, které s věcí nesouvisely. V průběhu spontánní výpovědi se pokaždé, když mluvil o policii nebo o někom, kdo ho nějakým způsobem omezoval, velmi rozrušil a jeho projev byl provázen těkavými, trhavými pohyby a značnou nervozitou. Oheň údajně založil, protože mu byla zima a neměl si kde odpočinout. Na K.P. byl vypracován znalecký posudek z oboru zdravotnictví odvětví psychiatrie, v jehož závěru lékař stanovil, že obviněný trpěl v době spáchání činu vážnou, těžkou duševní chorobou, akutní polymorfní psychotickou poruchou s příznaky schizofrenie. Jednal pod vlivem paranoidních bludných představ a pod vlivem sluchových halucinací. Vlivem akutní psychotické poruchy nebyl schopen rozpoznat společenskou nebezpečnost svého jednání a rovněž nebyl schopen své jednání ovládat. To bylo důvodem k zastavení trestního stíhání a soud nařídil ochranné psychiatrické léčení.“ **Výslech obviněného K. P. je k práci přiložen jako příloha č. 7.**

⁴⁹ VÁGNEROVÁ, M., Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky. Vyd.2Praha: Portál, 2000, s.177

Po zjištění, jak jmenovaný při výslechu reaguje a jak je jeho chování nevyzpytatelné, bylo nezbytné ze strany vyšetřovatelky zaujmout empatický přístup, vzbudit dojem zájmu a pochopení. Až poté došlo u vyslýchaného k utlumení jeho emočních výkyvů a klidnějšímu průběhu výslechu.

Přestože jsem se s osobami trpícími duševní nemocí ve své výslechové praxi setkal jen okrajově, nejsou takové případy výjimkou a výslech je vzhledem k nevyzpytatelnosti vyslýchané osoby extrémně náročný. Problémovost takové interakce spatřuji v tom, že ačkoli budu obeznámen s informacemi, o jakou osobu se jedná, nikdy nebudu schopen naplno rozpoznat, jak mám s vyslýchaným jednat či jak můžu reagovat na jeho odpovědi.

Problém spočívá v nedostatku pracovníků služby kriminální policie a vyšetřování s odborností a praktickými zkušenostmi v oblasti psychologie. Možné východisko jak se s takovou situací vyrovnat se jeví v odborném proškolení vybraných pracovníků policie se zaměřením na forezní psychologii, psychopatologii a soudní psychiatrii.

ZÁVĚR

Práce je koncipována tak, aby byla přístupná všem zájemcům o problematiku výslechu všech jeho aktérů. Především by měla pomoci těm, kteří s touto problematikou nepřicházejí často do styku. Na zkušenostech z vlastní praxe a příkladech z ní, též na příkladech z publikací renomovaných odborníků jsem se pokusil o zpřístupnění základních poznatků, které současná psychologická a kriminalistická věda pokládá za důležité a čtenáři usnadní pochopení jevů s výslechem souvisejících. Práce rovněž poukazuje na rozdíly vedení výslechu v běžné praxi v kontrastu s teoretickými doporučeními. Většinu policejních vyhlášek a nařízení upravujících výslechovou činnost však zpracovávají lidé, kteří s obdobnou problematikou nepřicházejí téměř do kontaktu.

Je třeba uvést, že v současné každodenní praxi na policejních útvarech není z různých důvodů příliš prostoru pro aplikaci všech poznatků, které jsou v práci uvedeny. Z pohledu psychologie a taktiky výslechu je zřejmé, že vlastní výslech, vztažený k případům různého druhu kriminality a jeho účastníkům podle procesního postavení a podle zvláštností obětí trestných činů, je složitý problém, který mohou ovlivnit různé okolnosti. Možné zobecnění všech dostupných poznatků z dosavadní praxe je komplikované především proto, že každá výslechová situace je specifická a závěry z této práce mají pouze povahu obecných doporučení.

V samotném závěru je možno shrnout, že výslech není metodou jednoho vědního oboru, ale je interdisciplinárním pojmem. Právní náležitosti výslechu jsou upraveny trestním řádem, často dochází k odklonu od praxe, protože v některých podmínkách není možno striktní zadání zákona dodržet. Kriminalistika rozpracovává zásady vedení výslechu a vše je zastřešeno poznatky psychologie.

Výslech je zvláštní formou komunikace. Jde o výslechovou interakci, tudíž jde o komunikaci asymetrickou vzhledem k nerovnocennému postavení jejích účastníků. Průběh a obsah je určován pouze jedním z nich, vyslýchajícím.

Ještě před započítím výslechu je velmi důležité navázat kontakt s vyslýchanou osobou. V teorii se často uvádí korektní, slušné chování a vyjadřování, vhodné výslechové prostředí, ale běžná praxe se odvíjí

především od konkrétní situace. Je nutné zvolit správný psychologický přístup k vyslychané osobě s ohledem na její procesní postavení a věk. K oběti trestného činu se určitě vyslychající bude chovat jinak než k pachateli. Dále jeho vztah a přístup k vyslychané osobě bude dán duševním onemocněním či poruchou vyslychané osoby. V případě dětí a duševně nemocných lidí musí tito být v trestním řízení zastupováni obhájcem.

Prací jsem chtěl především poukázat na skutečnost, že ne v každém případě je možné přesně dodržovat veškeré postupy dané právními normami a kriminalistickými doporučeními. Záleží na konkrétní kriminální situaci, na osobních znalostech, komunikačních dovednostech samotného vyslychajícího, na emočním stavu vyslychaného. V každém případě dostatek zkušeností získaných v praktické dennodenní policejní službě, průběžné doplňování vědomostí v oblasti práva, kriminalistiky, direktivní a zejména indirektivní komunikace, psychická odolnost a rychlá orientace v problému, založena na kvalitním osobním typologickém hodnocení, jsou předpokladem úspěšného zvládnutí jakékoliv výslechové situace.

Vysokým nápadem trestné činnosti především ve velkých aglomeracích vzniká přetíženost pracovníků policie spočívající v nadměrném množství přidělených spisů. V důsledku kvantitativního zpracování dochází ke snížení kvality, která se projevuje v celkovém přístupu k vedení výslechu.

Rozsah práce neumožnil podrobné a vyčerpávající zpracování celé látky, ale práce může být přínosem pro rychlou orientaci v problému

Seznam použité literatury:

1. ČÍRTKOVÁ, L., Forenzní psychologie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. ISBN 80-86473-86-4.
2. ČÍRTKOVÁ, L., Kriminální psychologie. Praha: Eurounion, 1998. ISBN 80-85858-70-3
3. ČÍRTKOVÁ, L., Policejní psychologie. Vyd. 3., V nakl. Portál 1. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-475-3
4. HEJDA, J., Vybraná témata kriminalistiky a trestního práva. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1163-4.
5. HOFMANOVÁ, J., Behaviorální analýza. Praha: Ú SKPV PP ČR, 2008
6. JELÍNEK, J. a kol., Trestní zákon. Trestní řád. Praha: Linde Praha a.s., 2006. ISBN 80-7201-618-1.
7. MATIÁŠEK, J., SOUKUP, J., BÁRTA, B., Psychologie a výslechová praxe. Praha: Orbis, 1968
8. MATOUŠKOVÁ, I., SPURNÝ, J., Komunikačně náročné situace v policejní praxi. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. ISBN 80-86898-37-7.
9. MIKULÁŠTÍK, M., Komunikační dovednosti v praxi. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0650-4.
10. NETÍK, K., NETÍKOVÁ, D., HÁJEK, S., Psychologie v právu. Úvod do forenzní psychologie. Skripta. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1997. ISBN 80-7179-177-6.
11. NĚMEC, M., Kriminologická taktika pro policisty. Praha: Eurounion, 2004. ISBN 80-7317-036-1.
12. NEVŘALA, J., Forenzní psychologie: Vybraná témata. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta 2003. ISBN 80-7042-260-2.
13. SMOLÍK, P., Duševní a behaviorální poruchy: Průvodce klasifikací, nástin nozologie, diagnostika. Praha: Maxdorf, 1996. ISBN 80-85800-33-0.
14. SPURNÝ, J., Psychologie výslechu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-846-5.
15. STRAUS, J. a kol., Kriminalistika, kriminalistická technika (pro kurz kriminalistických expertů). Praha: Vydavatelství PA ČR, 2004. ISBN 80-7251-165-3.
16. ŠÁMAL, P., RŮŽIČKA, M., NOVOTNÝ, F., DOUCHA, J., Přípravné řízení trestní. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 1997. ISBN 80-7179-087-7.
17. ŠÁMAL, P. a kol., Trestní řád. Komentář. I. díl. 5. vydání. Praha: C.H.Beck, 2005. ISBN 80-7179-405-8.
18. VÁGNEROVÁ, M., Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky. Vyd. 2. Praha: Portál, 2000
19. VYBÍRAL, Z., Psychologie lidské komunikace. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-291-2.

Příloha č.1

Protokol o výsledku obviněného

V dne v hodin byl zahájen výslech obviněného

jméno, příjmení:

dřívější příjmení:

místo narození, okres, kraj:

datum narození:

průkaz totožnosti:

národnost:

státní příslušnost:

osobní stav:

Trvalý pobyt:

tel.:

Zdržuje se:

tel.:

Adresa pro účely doručování:

tel.:

Adresa zaměstnavatele:

Zaměstnání a postavení v něm:

Místo zaměstnání:

Počet zaměstnání v posledních dvou letech:

Vojenský poměr:

Vzdělání:

Majetkové poměry:

Čistý měsíční příjem:

Otec:

Matka:

Manžel (druh):

Sourozenci:

Děti:

V minulosti vyslýchán pro trestný čin: kolikrát

Dřívější tresty:

Obviněnému bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání z trestného činu podle §... trestního zákona dne

Poučení obviněného:

Podle § 33 odst. 1 trestního řádu a § 92 odst. 2 trestního řádu máte právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se vám kladou za vinu a důkazům o nich, nejste však povinen vypovídat. Můžete uvádět okolnosti a důkazy sloužící k vaší obhajobě, činit návrhy, podávat žádosti a opravné prostředky. Máte právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonu prováděným orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výslechu nemůžete radit o tom, jak odpovědět na již položenou otázku. Můžete žádat, abyste byl vyslýchán za účasti svého obhájce, a aby se obhájce zúčastnil

i jiných úkonů přípravného řízení (§ 165 trestního řádu). Jste-li ve vazbě nebo výkonu trestu odnětí svobody, můžete s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby.

Podle § 92 odst. 3 tr. řádu Vám mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo odstranění neúplností, nejasností a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností; nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.

Podle § 33 odst. 2 trestního řádu osvědčíte-li, že nemáte dostatek prostředků, abyste si hradil náklady obhajoby, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení soudce, že máte nárok na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu. Podle § 33 odst. 3 trestního řádu podáváte v přípravném řízení návrh na rozhodnutí o obhajobě bezplatné nebo za sníženou odměnu včetně příloh, jimiž prokazujete jeho důvodnost, prostřednictvím státního zástupce, v řízení před soudem pak prostřednictvím soudu, který koná řízení v prvním stupni.

Podle § 65 odst. 1 trestního řádu máte právo nahlížet do spisů, činit si z nich výpisky a poznámky a na svoje náklady si pořizovat kopie spisů a jejich částí. Podle § 65 odst. 2 trestního řádu vám může toto právo policejní orgán ze závažných důvodů odeprít, důvod odeprání, pokud o to požádáte, přezkoumá státní zástupce.

Podle § 93 odst. 1 trestního řádu vám může být dovoleno, aby dříve než dáte odpověď, jste nahlédl do písemných poznámek, které musíte vyslyšajícím, požádá-li o to, předložit k nahlédnutí.

Podle § 157a odst. 1 trestního řádu máte právo kdykoli v průběhu přípravného řízení žádat státního zástupce, aby byly odstraněny průtahy v řízení nebo závady v postupu policejního orgánu.

Podle § 165 odst. 1 trestního řádu se můžete se souhlasem policejního orgánu zúčastnit vyšetřovacích úkonů a klást otázky vyslychaným svědkům.

Podle § 174 tr. z., je trestné, obviníte-li křivě jiného ze spáchání trestného činu v úmyslu přivodit mu trestní stíhání.

Podle § 55/1c trestního řádu máte za povinnost uvést adresu pro účely doručování písemností určených k vašim rukám.

Podle § 95 odst. 2 trestního řádu máte právo, aby vám po skončení výslechu byl protokol předložen k přečtení nebo požádáte-li o to, aby byl přečten. Máte právo žádat, aby byl protokol doplněn nebo aby v něm byly provedeny opravy v soulase s vaší výpovědí. Podle § 95 odst. 3 trestního řádu protokol o výslechu, který byl prováděn bez přibrání zapisovatele, je nutno před podpisem předložit k přečtení nebo přečíst za přítomnosti nezúčastněné osoby. Máte-li proti obsahu protokolu námítky, je nutno je projednat v přítomnosti přibrané osoby a výsledek pojmout do protokolu.

Podle § 66 odst. 1 trestního řádu vás dále poučují o tom, že kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení, nebo kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány podle trestního řádu, může být v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestán pořádkovou pokutou do 50 000,- Kč.

Podle § 307 odst. 1 trestního řádu v řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, může se souhlasem obviněného soud a v přípravném řízení státní zástupce podmíněně zastavit trestní stíhání, jestliže se obviněný k trestnému činu doznal, nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu anebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě a vzhledem k osobě pachatele, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu, lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

Podle § 309 odst. 1 trestního řádu v řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, může se souhlasem obviněného a poškozeného soud a v přípravném řízení státní zástupce rozhodnout o schválení narovnání a zastavit trestní stíhání, jestliže obviněný prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán a nejsou důvodné pochybnosti o tom, že jeho prohlášení bylo učiněno svobodně, vážně a určitě, uhradí poškozenému škodu způsobenou trestným činem, nebo učiní potřebné úkony k její úhradě, případně jinak odčiní újmu vzniklou trestným činem, a složí na účet soudu, nebo v přípravném řízení na účet státního zastupitelství peněžní částku určenou konkrétnímu adresátovi k obecně prospěšným účelům, a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti trestného činu, a považuje-li takový způsob vyřízení věci za dostačující vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného činu, k míře, jakou byl trestným činem dotčen veřejný zájem, k osobě obviněného a jeho osobním a majetkovým poměrům.

Podle § 2 odst. 14 trestního řádu máte právo užívat svůj mateřský jazyk nebo jazyk o kterém uvedete, že jej ovládáte. Podle § 28 odst. 1 trestního řádu neuvedete-li jazyk, který ovládáte, nebo uvedete-li jazyk či dialekt, který není jazyk vaší národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož jste občanem a pro takový jazyk nebo dialekt není zapsána žádná osoba v seznamu tlumočnicků, ustanoví vám orgán činný v trestním řízení tlumočnicka pro jazyk vaší národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož jste občanem.

Podle § 36 odstavec písmeno trestního řádu musíte mít obhájce. Pokud si obhájce do hodin dne nezvolíte sám, nebo nebude-li vám v této době zvolen příbuzným v pokolení přímém, sourozencem osvojitelem, osvojencem, manželem, druhem nebo zúčastněnou osobou (§§ 37,38 trestního řádu), bude vám obhájce ve smyslu ust. § 39 trestního řádu ustanoven. Podle § 37 odst. 2 trestního řádu si můžete zvolit místo obhájce, který vám byl ustanoven nebo oprávněnou osobou zvolen, obhájce jiného. Podle § 37 odst. 3 trestního řádu si můžete zvolit i více obhájců, neoznámíte-li kterého z obhájců jste zmocnil k přijímání písemností a k vyrozumívání o úkonech v tr. řízení, určí jej předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce.

Vyjádření obviněného k poučení:

Po shora uvedeném poučení výslovně prohlašuji, že práva a povinnosti mi byly opětovně dostatečně vysvětleny, poučení jsem v plném rozsahu porozuměl a nežádám dalšího objasnění.

Vyjádření obviněného k osobě:

Vyjádření obviněného k věci:

S postupem podle § 307 odst. 1 a § 309 odst. 1 trestního řádu:

souhlasím - nesouhlasím *)

Po přečtení protokolu obviněný prohlašuje, že obsah protokolu souhlasí s jeho výpovědí a proto nežádá o provedení oprav ani doplnění.

Výslech byl ukončen dne hodin.

komisař

obviněný

čtení a podpisu přítomen

Příloha č.2

Protokol o výslechu svědka

V dne v hodin byl vyslechnut

jméno, příjmení:

jméno, příjmení(rodné):

datum narození:

místo narození:

Trvalé bydliště:

tel.:

Současné bydliště:

tel.:

Adresa pro účely doručování:

tel.:

Adresa zaměstnavatele:

Místo zaměstnání:

Postavení v zaměstnání:

Průkaz totožnosti:

Vyslýchán v trestní věci

poměr k obviněnému

Jako svědka vás poučuji:

Podle § 44a tr. řádu shledá-li orgán činný v trestním řízení, že poškozenému nebo svědkovi hrozí nebezpečí v souvislosti s pobytem obviněného nebo odsouzeného na svobodě, poučí poškozeného nebo svědka o možnosti žádat informace o tom, že obviněný byl propuštěn z vazby nebo z ní uprchl, nebo odsouzený byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody nebo z něj uprchl. Poškozený nebo svědek může žádost podat u soudu a v přípravném řízení u státního zástupce. Pokud je odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody, podává se žádost soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Podle § 97 tr. řádu jste povinen vypovídat jako svědek o tom, co je vám známo o trestném činu a jeho pachateli a nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení.

Podle § 101 odst. 1 tr. řádu vás upozorňuji na význam svědecké výpovědi z hlediska obecného zájmu. Výpověď svědka slouží v trestním řízení jako důkaz. Podle § 174 tr. zákona je trestné, obviníte-li křivě jiného ze spáchání trestného činu v úmyslu přivodit mu trestní stíhání, taktéž je podle § 175 tr. zákona trestné, pokud jako svědek před policejním orgánem uvedete úmyslně nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí a nebo tuto okolnost zamlčíte.

Podle § 99 odst. 1 tr. řádu nesmíte být vyslýchán o okolnostech, týkajících se utajovaných skutečností chráněných zvláštním zákonem, jež jste povinen zachovávat v tajnosti, ledaže byste byl této povinnosti příslušným orgánem zproštěn.

Podle § 99 odst. 2 tr. řádu nesmíte být vyslýchán též tehdy, jestliže byste svojí výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by vás této povinnosti příslušný orgán nebo ten, v jehož zájmu tuto povinnost máte, zprostil.

Podle § 99 odst. 3 tr. řádu se zákaz výslechu podle odstavce 2 nevztahuje na svědeckou výpověď, týkající se trestného činu, stran něhož máte oznamovací povinnost podle trestního zákona (§ 168). Rovněž se nevztahuje na svědeckou výpověď o utajovaných skutečnostech klasifikovaných ve zvláštním zákoně stupněm utajení „Důvěrné“ nebo „Vyhrazené“.

Podle § 100 odst. 1 tr. řádu máte právo odmítnout výpověď jako svědek, jste-li příbuzným obviněného v pokolení přímém, jeho sourozencem, osvojitelem, osvojencem, manželem nebo druhem. Je-li obviněných více a v uvedeném poměru jste jen k některému z nich, máte právo odepřít výpověď ohledně jiných obviněných jen tehdy, není-li možné oddělit výpověď, která se jich týká, od výpovědi týkající se obviněného, k němuž jste v tomto poměru.

Podle § 100 odst. 2 tr. řádu jste oprávněn odepřít výpověď, pokud byste svoji výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželce nebo druhu, anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu byste právem počítával jako újmu vlastní.

Podle § 100 odst. 3 tr. řádu odepřít výpověď však nemůžete, máte-li stran trestného činu, jehož se svědecká výpověď týká, oznamovací povinnost podle § 168 tr. zákona. Neoprávněné odepření výpovědi je podle § 66 tr. řádu možné postihnout pořádkovou pokutou až do výše 50 000,-Kč.

Podle § 211 odst. 3 tr. řádu odepřete-li podle § 100 tr. řádu vypovídat před soudem, bude vaše výpověď z přípravného řízení před soudem přečtena, pokud jste před výslechem v přípravném řízení prohlásil, že svého práva odepřít výpověď podle § 100 tr. řádu nevyužíváte.

Podle § 103 tr. řádu ve spojení s ustanovením § 93 odst. 1 tr. řádu a § 95 odst. 2 tr. řádu máte právo dříve než dáte odpověď nahlédnout do písemných poznámek, které však musíte vyslýchajícímu, pokud o to požádá, předložit k nahlédnutí. Po skončení výslechu vám bude protokol předložen k přečtení, nebo požádáte-li o to, bude vám přečten. Máte právo žádat jeho doplnění, opravy a změny v souhlasu s vaší výpovědí. Podle § 95 odst. 3 tr. řádu protokol o výslechu, který byl prováděn bez přibrání zapisovatele, je nutno před podpisem předložit k přečtení nebo přečíst za přítomnosti nezúčastněné osoby. Má-li vyslýcháný proti obsahu protokolu námitky, je nutno je projednat v přítomnosti přibrané osoby a výsledek pojmout do protokolu.

Podle § 2 odst. 14 tr. řádu máte právo používat svůj mateřský jazyk nebo jazyk, o němž prohlásíte, že jej ovládáte.

Jako svědek máte podle § 104 odst. 1 tr. řádu nárok na náhradu nutných výdajů a ušlé odměny za práci. Nárok zanikne, jestliže ho neuplatníte do tří dnů po svém výslechu.

Podle § 55 odst. 2 tr. řádu máte právo požádat o utajení své podoby a podepsat protokol smyšleným jménem a příjmením, pod kterým budete v trestním spisu veden, jestliže zjištěné okolnosti nasvědčují tomu, že vám nebo osobě blízké v souvislosti s podáním svědeckví hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení základních práv.

Vyjádření svědka k poučení a věci:

Byl jsem řádně poučen podle výše uvedených paragrafů trestního řádu a trestního zákona, tomuto rozumím a nežádám dalšího vysvětlení. Taktéž jsem byl poučen dle ust. § 100 odst. 2 tr. ř., kdy výslovně prohlašuji, že tohoto práva nevyužívám (výslovně prohlašuji, že podmínky tohoto ustanovení se mě netýkají).

Po přečtení protokolu prohlašuji, že obsah protokolu souhlasí s mou výpovědí a proto nežádám o provedení oprav ani doplnění.
Výslech byl ukončen dne hodin.

svědek

komisař

Příloha č.3

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje
ÚZEMNÍ ODBOR SKPV
POŠTOVNÍ PŘÍHRÁDKA 125
PLAVSKÁ 2
371 05 ČESKÉ BUDĚJOVICE
Č. j. ORCB TČ-2008-71

České Budějovice 25. února 2009

Pokračování protokolu o výsledku obviněného

jméno, příjmení:
datum narození:
místo narození, okres, kraj: ČESKÉ BUDĚJOVICE, okr. ČESKÉ BUDĚJOVICE
Trvalý pobyt:

, 370 10 ČESKÉ BUDĚJOVICE-ČESKÉ BUDĚJOVICE 3

tel.:

Změna v ostatních nacionáliích od data protokolu o výsledku obviněného ze dne 23. září 2008:
ostatní nacionále nezměněny

Ve výsledku bylo započato dne: 25.02.2009 v 10:12 hodin.

Poučení:

Obviněný byl před započetím úkonu výslovně poučen podle ustanovení §§ 33/1, 165, 2/14, 33/2, 62/1, 63/2, 28/1,2, ve spojení s § 55/1 písm. c), 65/1,2, 92/2,3, 93/1, 164/4, 95/2,3, 167, 36, 37, 167, 66/1, 157a, 307, 309 trestního řádu a dále podle § 174 trestního zákona, přičemž v podrobnostech se odkazuje na podrobný text poučení obviněného ze dne: 23.9.2008 na čísle listu 1,2 výsledku.

Po tomto poučení obviněný výslovně prohlašuje, že jeho práva a povinnosti mu byly dostatečně vysvětleny, poučení v plném rozsahu porozuměl a nežadá dalšího objasnění.

Po poučení obviněný uvádí:

Poučení přítomen:

Po poučení obviněný uvádí:

Poučení i následnému poučení dle § 214 tr.zák. jsem porozuměl a nebudu platit do doby, dokud bude malá v blízkosti *matka* nebudu platit do domácnosti, kde je on. *matka* *Matka*

Jsem ochoten posílat peníze malé na účet a matka bude s penězi moct disponovat pouze s mým souhlasem.

To je vše, co jsem chtěl k věci uvést.

Po přečtení protokolu prohlašuji, že obsah protokolu souhlasí s mou výpovědí a proto nežadám o provedení oprav ani doplnění.

Výslech byl ukončen dne 25.02.2009 v 10:28 hodin.

komisař

přítomní

*Uz pověd pod
nátlakem
Kromě Kromě*

Krejča
obviněný

Václav
čtení přítomní

Příloha č. 4



Pohled na oddělenou část výslechové místnosti určené k protokolaci výslechu s možností sledovat jeho průběh prostřednictvím jednocestného zrcadla.



Celkový pohled na část speciální výslechové místnosti určené k bezprostřednímu jednání s vyslychanou osobou.



Pohled na výslechovou místnost s jednocestným zrcadlem, které by mělo navodit dojem přirozeného domácího prostředí.



Detailnější pohled na jednocestné zrcadlo, které svým odrazem minimalizuje rozptylování vyslychaného (zpravidla dítěte) a splňuje účel monitorování průběhu výslechu dalšími osobami ze strany místnosti, kde je prováděna protokolace.

Příloha č.5

Poučení poškozeného podle zákona č. 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění zákona č. 265/2001 Sb

Na základě podmínek stanovených v zákoně č. 209/1997 Sb., ve znění zákona č. 265/2001 Sb., stát poskytne oběti trestné činnosti peněžitou pomoc.

Obětí se rozumí fyzická osoba (občan České republiky nebo osoba bez státní příslušnosti, která má na území České republiky povolen trvalý nebo dlouhodobý pobyt,) které v důsledku trestného činu vznikla škoda na zdraví nebo osoba pozůstalá po oběti, která v důsledku trestného činu zemřela, jestliže této osobě zemřelý poskytoval výživu nebo byl povinen poskytovat.

Cizí státní příslušník může požadovat pomoc za podmínek a v rozsahu stanoveném vyhlášenou mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána.

Pomoc spočívá v jednorázovém poskytnutí peněžité částky k překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem (jednání, které má znaky trestného činu nebo jeho pokusu podle zvláštní části trestního zákona).

Pomoc se poskytne:

- *pokud škoda na zdraví nebo v důsledku smrti způsobená trestným činem nebyla plně uhrazena,*
- *jestliže o vině pachatele trestného činu, kterým byla způsobena škoda na zdraví, bylo rozhodnuto odsuzujícím rozsudkem nebo rozsudkem, kterým byl pachatel pro nepřičetnost zproštěn obžaloby, pokud takový rozsudek nebyl vyhlášen nebo nenabyl právní moci anebo jestliže nebylo zahájeno trestní stíhání zákonná překážka, bude pomoc poskytnuta, nejsou-li na základě výsledku šetření orgánů činných v trestním řízení důvodné pochybnosti o tom, že se stal trestný čin, v důsledku kterého byla oběti způsobena škoda na zdraví.*

Pomoc se na žádost obětí poskytne:

- a) *v paušální částce 25 000,- Kč nebo*
- b) *ve výši, která představuje oběti prokázanou ztrátu na výdělku a prokázané náklady spojené s léčením a u oběti (osoba pozůstalá po oběti, která v důsledku trestného činu zemřela, jestliže této osobě zemřelý poskytoval výživu nebo byl povinen poskytovat) prokázané náklady spojené s pohřbem a náklady na výživu,*

snížené o součet všech částek, které oběť z titulu náhrady škody již obdržela.

Při určení výše peněžité pomoci podle písm. b) se přihlédne i k výdělku nebo výživnému, které oběti ujdou budoucnosti. Prokáže-li oběť poté, co jí byla poskytnuta pomoc podle písm. a) , b), že jí vzniklá škoda je vyšší, než jaká byla podkladem pro poskytnutí pomoci, lze jí poskytnout na její žádost podanou ve lhůtě stanovené tímto zákonem pomoc opětovně. Přitom se přihlédne k částkám již vyplaceným.

Jestliže o náhradě škody bylo již rozhodnuto pravomocným rozsudkem, je výše způsobené škody zjištěná v rozsudku závazná pro stanovení pomoci v rozsahu, v jakém o škodě již bylo rozhodnuto.

Poskytnutá pomoc nesmí ve svém součtu přesáhnout 150 000,-Kč.

Pomoc může být snížena nebo se nepřizná s přihlédnutím k sociální situaci oběti a k tomu, do jaké míry oběť spoluzavinila vznik, škody, zda využila všech zákonných prostředků, aby uplatnila nárok na náhradu škody na pachateli nebo na jiné osobě, která je povinna škodu uhradit.

Pomoc se neposkytne, jestliže oběť

- *je stíhána jako spoluobviněná v trestním řízení vedeném pro trestný čin, v důsledku kterého byla poškozena na zdraví, nebo byla účastníkem takového trestného činu,*
- *nedala souhlas k trestnímu stíhání pachatele trestného činu v případě, kdy tento souhlas je podmínkou zahájení trestního stíhání či jeho pokračování, anebo vzala-li takový souhlas zpět, nebo*
- *neposkytla orgánům činným v trestním řízení potřebnou součinnost, zejména tím, že bez zbytečného odkladu nepodala oznámení o trestném činu, v souvislosti s nímž požaduje náhradu škody, nebo jako svědek využila práva odepřít výpověď s odvoláním na svůj poměr k pachateli.*

Pomoci se neposkytne též tehdy, jestliže celková výše bodového hodnocení za bolest nedosahuje hodnoty alespoň 100 bodů.

Pomoc poskytuje na základě žádosti oběti jménem státu Ministerstvo spravedlnosti. Žádost o poskytnutí pomoci lze podat nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy se oběť dozvěděla o škodě způsobené trestným činem, jinak právo zaniká. Ministerstvo spravedlnosti do tří měsíců od podání žádosti a předložení potřebných dokladů buď pomoc poskytne, nebo žadateli sdělí důvody, pro které pomoc nelze poskytnout.

V žádosti je třeba uvést, jméno, příjmení oběti, datum jejího narození, bydliště, rodné číslo a připojit k ní:

- c) poslední rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení o trestném činu nebo o jeho oznámení, nemůže-li oběť takové rozhodnutí připojit, je třeba, aby označila orgán činný v trestním řízení, který o trestném činu naposledy konal řízení, a uvedla údaje o osobě podezřelé ze spáchání trestného činu, pokud je jí známa,*
- d) údaje o vzniklé škodě byla uhrazena, a o úkonech které oběť učinila k vymáhání škody,*
- e) údaje o svých majetkových a výdělkových poměrech (doklady lze nahradit čestným prohlášením)*
- f) další doklady, které má oběť k dispozici a které mohou dokázat údaje uvedené pod písmeny b) a c).*

Změní-li se po podání žádosti o poskytnutí pomoci, které mají vliv na posouzení žádosti o poskytnutí pomoci a stanovení její výše, zejména dojde-li jen k částečné náhradě škody, je žadatel povinen na tyto okolnosti Ministerstvo spravedlnosti bezodkladně upozornit.

Oběť, které byla poskytnuta pomoc, je povinna do pěti let ode dne, kdy jí byla poskytnuta pomoc, odvést na účet Ministerstva spravedlnosti částky, které obdržela jako náhradu škody až do výše poskytnuté pomoci. Neuplatní-li stát do dvou let po uplynutí pětileté lhůty právo na vrácení poskytnuté pomoci, jeho právo zaniká. Na základě žádosti oběti se Ministerstvo spravedlnosti může jménem státu po uplynutí pětileté lhůty, vzdát práva na vrácení poskytnuté pomoci, jestliže takový postup odůvodňuje sociální situace oběti, celková výše škody, která jí byla způsobena, a výše náhrady, kterou obdržela.

Není-li stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v zákoně č. 209/1997 Sb., občanským zákoníkem.

.....
(jméno a příjmení poškozeného)

Příloha č.6

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

OR Česká Budějovice

SLUŽBA KRIMINÁLNÍ POLICIE A VYŠETŘOVÁNÍ

PLAVSKÁ 2

POŠTOVNÍ PŘÍHRÁDKA 125

ČESKÉ BUDĚJOVICE 371 05

Č.j.:ORCB- /TČ-2008-70-----České Budějovice 21. května 2008

Protokol o výslechu svědka – osoby mladší 15 let

V Č. Budějovicích dne 21.5.2008 v 9.10 hodin byl vyslechnut

jméno, příjmení:

datum narození:

místo narození: **ČESKÉ BUDĚJOVICE**

dřívější jméno a příjmení:

státní příslušnost: **CZE** národnost:

bydliště trvalé:

PSČ: **37501**

bydliště současné: PSČ:

název a místo školy

není dle věku školou povinný

totožnost zjištěna v **CRO**

vyslýchán žije **u rodičů**

jméno a příjmení rodičů

adresa rodičů pro účely doručování

jejich zaměstnání

vyslýchán k věci

UBLÍŽENÍ NA ZDRAVÍ

rodiče / zákonní zástupci o konání výslechu vyrozuměni dne: **rodiče, psycholog, st. zástupce, soudce**

výslech konán za přítomnosti psychologa, st. zástupce OSZ, soudce OS v Č. Budějovicích, nezúčastněné osoby.

výslech konán ve věci podezřelého (obviněného): **neznámého pachatele**

podezřelého (obviněného) ze spáchání tr. činu

ublížení na zdraví podle § § 224/1

poměr k podezřelému (obviněnému):

jako neodkladný nebo neopakovatelný úkon je výslech svědka prováděn z důvodu věku svědka a možnosti rychlé ztráty uchování paměťových stop u nezletilého svědka



Po seznámení s předmětem výsledku tě poučuji:

Nezletilá osoba byla poučena o svých právech a povinnostech přiměřeně svému věku ve smyslu ustanovení § 97, § 101 odst. 1, § 99 odst. 1, 2, 3, § 100 odst. 1, 2, 3, § 103, § 2 odst. 14, § 55 odst. 2, § 104 odst. 1 tr. řádu a § 174, § 175 tr. zákona.

Poučuji Tě, že musíš mluvit pravdu o všem, co se Ti stalo a na co se Tě budeme ptát, nesmíš lhát, vymýšlet si, ani přehánět. Můžeš mě opravit, kdybych něco špatně zapsal(a) a chtěl(a) jsi to říci jinak. Nesmíš o nikom říkat věci, které nejsou pravda. Musíš nám říci všechno, co víš o o tom, co jsi viděl, slyšel, co jsi si zapamatoval. Nemusíš o věci mluvit, pokud bys svoji výpověď způsobil(a) potře člověku, který je Tvým příbuzným, či na kterém Ti záleží. Rozuměl(a) jsi všemu? Svědek uvádí:

Poučení rozumím a nic si nebudu vymýšlet, k věci chci vypovídat. Celá věc proběhla takto:

Bratříček se jmenuje Kryštof, je menší, je mu jeden rok, brácha jenom trošku chodil, chodil sám po nožičkách, nemusel se vodit za ručičku, spinkal se mnou v pokojíku, měl dřevěnou postýlku s dřevěnými dvířkami. Když je doma taťka a mamka, tak mě víc napomíná, hodnější je mamka a taťka, mě mamka a taťka někdy zlobí, tím, že kouří. Mazlit se chodím k voboum. Mamka mi říkala, že nemám nic říkat o bráchovi. Je brácha hodnej. Bráchovi se stalo bebí, jaké bebí, to říct nemůžu. Já jsem viděl bráchu, jaký měl bebí. Brácha spad z levkého patra, my jsme tam nebili, on spad dolů. On šel nahoru po schůdkách, já jsem ho viděl, když spad, když máma šla nahoru. My bydlíme ve třetím patře. Dveře byli otevřeny, já jsem chtěl jít s Kraťou nahoru a já jsem šel domů a on spad. Mamka vařila, šla mi otevřít a Kryštof bum. Bveře se nechali otevřené a Kryštof bum. To jsme neviděli. Já jsem byl s klukama venku a hrál jsem si s nimi kuličky. Musel jsem zabouchat pěsti na dveře od bytu, mamka mi otevřela. Mamka na sobě měla tričko. Mamka vařila a taťka pracoval na počítači. Taťka byl doma také. Co bylo na oběd, nevím. Mamka šla z kuchyně, ona mi to říkala. Taťka byl doma a pracoval na počítači. Já jsem šel domů normálně. Doma jsem se začal sliktat. Mamka mi nepomáhala. Když jsem šel dovnitř tak jsem se potkal s Kryštofem, a on šel nahoru ven. On moc ještě nemluvil. Když jsem měl bryndáček a tričko a kalhotky a mikinu. Mamka vařila, taťka byl na počítači. Mamka mi šla otevřít a viděla, že šel Kryštof nahoru, on umí vylézt schody. Já jsem to viděl, po schodech hodil po nohách. Potom se něco stalo. Kryštof spadl z vejšky. Já jsem ho neslyšel, on nekřičel. Já jsem si umejval ruce a mamka s taťkou ho hledali, když přišla domů, tak brečela. Mamka mi neřekla, co se stalo. Já jsem viděl tu krvičku. Já jsem zůstal nahoře v chodbě před bytem, bratříčka jsem viděl v nemocnici. Na krvičce jsem ho neviděl. Doma jsem viděl, jak Kryštof tekla krev. Potom přijela sanitka a bratříčka si odvezli. My jsme jeli pozdě. Když bratříčka odvezli, jeli jsme s mamkou a taťkou do nemocnice. Když jsme se vrátili z nemocnice. Když jsem zařukal, mamka mi otevřela, tak to už bylo večer. Mamka vařila večeři. Já jsem v té době neslyšel, že by se mamka s taťkou hádali. Mamka říkala, že o tom nemám mluvit, že to je tajemství. Doufám, že es máma nebude zlobit. Když jsem viděl mamku a Kryštof, Kryštof ležel na zádech, to bylo dole na zádech. Já jsem zůstal v chodbě ale dolů jsem se nedíval. Taťka viděl, jak mamka Kryštof přinesla. Já se jmenuji Filip Fajnor, jsou mi čtyři roky a bydlím v Týně nad Vltavou. Na chodbě jsem dnes plakal proto . . . U zubaře jsem plakal, ale to mi byli tři. Když jsme se vrátili z nemocnice, tak taťka na mamku nekřičel, byli smutní. Už jsem dnes všechno řekl. Někdy v průběhu dne, já jsem zařukal na dveře bytu, vrátil jsem se z venku, mamka mi otevřela. Začal jsem se sliktat, zůstal jsem na chodbičce paneláku, dovnitř jsem nešel, já jsem ho viděl, jak šel nahoru, on rád chodil nahoru, to nebylo poprvé, co šel nahoru. jakou chvíli to bylo, to já jsem neviděl, ani mamka. Mamka šla z toho bytu za jako dobu, nevím.

V průběhu výslechu matka opusila kancelář, ve které se úkon konal, poté vstoupila JUDr. , soudkyně OS ČB.

Po přečtení nezletilý prohlašuje, že protokol a výslech souhlasí s obsahem jeho výpovědi, Protokol jako správný a úplný podepisuje dne 21. 5. 2008 v 09.28 hodin.

OSPOD

nezletilý

Příloha č.7

POLICIE České republiky (6)
Okresní ředitelství
Služba kriminální policie a VYŠETŘOVÁNÍ
Plavská 2
Poštovní příhrádka č. 125
371 05 ČESKÉ BUDĚJOVICE

ČTS :ORCB- /Tč-OK-2007

České Budějovice 29. října 2007

PROTOKOL O VÝSLECHU OBVINĚNÉHO (PODEZŘELÉHO)

V Č. Budějovicích dne 29.10.2007 v 11.15 hod. se na předvolání dostavil

| | | | |
|--|------------------------------------|-------------------------|------------------|
| <i>titul jméno příjmení</i> | | | |
| <i>dřívější jméno, dřívější příjmení</i> | | nezměnil | |
| <i>datum narození</i> | | <i>místo narození</i> | České Budějovice |
| <i>okres narození</i> | | <i>rodinný stav</i> | svobodný |
| <i>rodné číslo</i> | | <i>státní občanství</i> | ČR |
| <i>průkaz totožnosti</i> | | <i>národnost</i> | česká |
| <u>trvalý pobyt :</u> | | | |
| <i>ulice, číslo</i> | | | |
| <i>PSČ, místo</i> | 370 10 České Budějovice | | |
| <i>spojení</i> | | | |
| <u>současný pobyt :</u> | | | |
| <i>ulice, číslo</i> | dtto | | |
| <i>PSČ, místo</i> | | | |
| <i>spojení</i> | | | |
| <i>zaměstnání :</i> | bez zaměstnání | | |
| <i>postavení v něm</i> | | | |
| <i>adresa (pracoviště)</i> | | | |
| <i>zaměstnavatel :</i> | | | |
| <i>název</i> | | | |
| <i>ulice, číslo</i> | | | |
| <i>PSČ, místo</i> | | | |
| <i>spojení</i> | | | |
| <i>vzdělání</i> | SOU České Budějovice, Nerudova ul. | | |
| <i>vojenský poměr</i> | voják | | |
| <i>čistý měsíční příjem</i> | 0 | | |
| <i>majetkové poměry</i> | rodinný dům, osobní automobil | | |
| <i>v minulosti vyslýchán</i> | ano | | |
| <i>dřívější tresty</i> | ne | | |

Chučed

Matka

titul jméno příjmení

Otec

titul jméno příjmení zemřel

Děti

titul jméno příjmení

datum narození

místo narození

titul jméno příjmení

datum narození

místo narození

Sourozenci

titul jméno příjmení

Obviněnému bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 trestního řádu z trestného činu poškozování cizí věci podle § 257 odst. 1 trestního zákona dne 24.10.2007.

POUČENÍ

Podle § 33 odst. 1 trestního řádu obviněný (podezřelý) má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich, není však povinen vypovídat. Může uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy a podávat žádosti a opravné prostředky. Má právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výslechu nemůže radit o tom, jak odpovědět na již položenou otázku. Může žádat, aby byl vyslýchán za účasti svého obhájce a aby se obhájce účastnil i jiných úkonů přípravného řízení (§ 165). Je-li ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, může s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby. Uvedená práva přísluší obviněnému i tehdy, je-li zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena.

Podle § 33 odst. 2 trestního řádu osvědčí-li obviněný (podezřelý) že nemá dostatek prostředků, aby si hradil náklady obhajoby, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení soudce, že má nárok na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu. V takovém případě náklady obhajoby zcela nebo zčásti hradí stát.

Podle § 33 odst. 3 trestního řádu návrh na rozhodnutí podle odstavce 2 včetně příloh, jimiž má být prokázána jeho důvodnost, podává obviněný (podezřelý) v přípravném řízení prostřednictvím státního zástupce a v řízení před soudem soudu, který koná řízení v prvním stupni. Proti rozhodnutí podle odstavce 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.]

Podle § 33 odst. 4 trestního řádu všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny vždy obviněného (podezřelého) o jeho právech poučít a poskytnout mu jinou možnost jejich uplatnění.

Podle § 92 odst. 1 trestního řádu výslech obviněného (podezřelého) se koná tak, aby poskytl pokud možno úplný a jasný obraz o skutečnostech důležitých pro trestní řízení. Obviněný (podezřelý) nesmí být žádným způsobem donucován k výpovědi nebo k doznání. Při výslechu je třeba šetřit jeho osobnosti.

Podle § 92 odst. 2 trestního řádu obviněnému (podezřelému) musí být dána možnost se k obvinění podrobně vyjádřit, zejména souvisle vylíčit skutečnosti, které jsou předmětem obvinění, uvést okolnosti, které obvinění zeslabují nebo vyvracejí, a nabídnout o nich důkazy.

Podle § 92 odst. 3 trestního řádu obviněnému (podezřelému) mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo odstranění neúplnosti, nejasnosti a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně, bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností; nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.

Podle § 63 odst. 2 trestního řádu je-li adresátem obviněný (podezřelý), doručuje se mu především na adresu kterou za tím účelem uvedl.

Handwritten signature

Podle § 65 odst. 1 trestního řádu obviněný, poškozený, a zúčastněná osoba, jejich obhájci a zmocněnci mají právo nahlížet do spisů, s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů svědka podle § 55 odst. 2, číst si z nich výpisky a pořizovat si na své náklady kopie spisů a jejich částí. Totéž právo mají zákonní zástupci obviněného, poškozeného nebo zúčastněné osoby, jestliže tyto osoby jsou zbaveny způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jejich způsobilost k právním úkonům omezena.

Podle § 65 odst. 2 trestního řádu v přípravném řízení může státní zástupce nebo policejní orgán právo nahlédnutí do spisů a spolu s tím ostatní práva uvedená v odstavci 1 ze závažných důvodů odepřít. Závažnost důvodů, ze kterých tato práva odepřel policejní orgán, je na žádost osoby, již se odepření týká, státní zástupce vrychleně přezkoumat. Tato práva nelze odepřít obviněnému a obhájci, jakmile byli upozorněni na možnost prostudovat spisy.

Podle § 65 odst. 3 trestního řádu tomu, kdo měl právo být úkonu přítomen, nemůže být odepřeno nahlédnutí do protokolu o takovém úkonu. Obviněnému a jeho obhájci nemůže být odepřeno nahlédnutí do usnesení o zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1).

Podle § 93 odst. 1 trestního řádu obviněnému může být dovoleno, aby dříve než dá odpověď, nahlédl do písemných poznámek, jež musí vyslyšajícím, požádá-li o to, předložit k nahlédnutí; tato okolnost musí být v protokole poznamenána.

Podle § 157a odst. 1 trestního řádu ten, proti němuž se trestní řízení vede, a poškozený mají právo kdykoliv v průběhu přípravného řízení žádat státního zástupce, aby byly odstraněny průtahy v řízení nebo závady v postupu policejního orgánu. Tato žádost není vázána lhůtou. Žádost je nutno státnímu zástupci ihned předložit a státní zástupce ji musí neprodleně vyřídit. O výsledku přezkoumání musí být žadatel vyzooměn.

Podle § 165 odst. 1 trestního řádu policejní orgán může připustit účast obviněného na vyšetřovacích úkonech a umožnit mu klást otázky vyslyšchaným svědkům. Zejména tak postupuje, jestliže obviněný nemá obhájce a spočívá-li úkon ve výslechu svědka, který má právo odepřít výpověď.

Podle § 2 odst. 14 trestního řádu orgány činné v trestním řízení vedou řízení a vyhotovují svá rozhodnutí v českém jazyce. Každý, kdo prohlásí, že neovládá český jazyk, je oprávněn používat před orgány činnými v trestním řízení svého mateřského jazyka nebo jazyka, o kterém uvede, že ho ovládá.

Podle § 174 trestního zákona kdo jiného lživě obviní z trestného činu v úmyslu přivodit jeho trestní stíhání, buď potrestán odnětím svobody až na tři léta.

Podle § 95 odst. 2 trestního řádu nejde-li o protokol o hlavním líčení nebo o veřejném zasedání, musí být protokol po skončení výslechu obviněnému (podezřelému) předložen k přečtení nebo požádá-li o to, přečten; obviněný má právo žádat, aby byl protokol doplněn nebo aby v něm byly provedeny opravy v soulase s jeho výpovědí. O tomto právu je třeba obviněného poučit.

Podle § 95 odst. 3 trestního řádu protokol o výslechu, který byl prováděn bez přibrání zapisovatele, je nutno vyslyšchanému před podpisem přečíst nebo k přečtení předložit v přítomnosti nezúčastněné osoby. Má-li vyslyšchaný proti obsahu protokolu námítky, je nutno je projednat v přítomnosti přibrané osoby a výsledek projednání pojmut do protokolu; v

Podle § 36 odst. pism.) trestního řádu (nutná obhajoba) musí mít obviněný obhájce. Jestliže si obhájce do hodin, dne nezvolí sám nebo nebude-li vám v této době zvolen příbuzným v pokolení přímém, sourozencem, osvojitelem, osvojencem, manželem, druhem nebo zúčastněnou osobou, bude vám obhájce na dobu, po kterou trvají důvozy nutné obhajoby neprodleně ustanoven (§ 37 a 38 trestního řádu).

Podle § 37 odst. 2 trestního řádu obviněný si může místo obhájce, který mu byl ustanoven nebo osobou k tomú oprávněnou zvolen, zvolit obhájce jiného. Oznámí-li změnu obhájce tak, aby obhájce mohl být o úkonu vyzooměn ý zákonem stanovené lhůté, orgán činný v trestním řízení od dne doručení takového oznámení vyzoomívá nové zvoleného obhájce. V opačném případě je obhájce předtím ustanovený nebo zvolený, pokud není z obhajování vyloučen, povinen obhajobu vykonávat do doby, než ji osobně převezme později zvolený obhájce.

Podle § 37 odst. 3 trestního řádu jestliže si obviněný zvolí dva nebo více obhájců a orgánu činnému v trestním řízení zároveň neoznámí, kterého z těchto obhájců zmocnil k přejímání písemnosti a k vyzoomívání o úkonech trestního řízení, určí jej předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce; své rozhodnutí oznámí všem zvoleným obhájcům.

Po poučení obviněný podezřelý prohlašuje :

Před započítím výslechu byl obviněný řádně poučen dle předchozího poučení, prohlašuje, že mu plně porozuměl, nežádá dalšího vysvětlení.

Ke svému právu odmítnout výpověď uvádím, že vypovídat budu, ke svému právu

Poušev

strana protokolu o výslechu obviněného

, ze dne 25.10.2007

zvolit si obhájce prohlašuji, že obhájce si prozatím volit nebudu.

Dnes se cítím dobře, výslechu jsem schopen, nejsem pod vlivem alkoholu, drog či jiných návykových látek.

Usnesení dle § 160/1 tr.ř. o zahájení trestního stíhání pro trestný čin poškozování cizí věci dle § 257 odst. 1 tr.z. jsem porozuměl, stížnost si nepodávám.

K osobě:

Více ke své osobě uvádět nechci, považuji za dostatečné to, co je uvedeno na titulní straně tohoto protokolu. Na psychiatrii jsem se léčil v Hronovcích ve Slovenské republice, šlo o ústavní léčbu, bylo to od ledna do března 2007 na základě rozhodnutí soudu. Na alkoholu, na drogách ani na lécích závislý nejsem, cítím se zdravý, výslechu jsem schopen. Tímto dávám souhlas k nahlédnutí do mé zdravotní dokumentace pro účely Policie.

K věci:

Jak jsem již uvedl v současné době bydlím v _____, kde také budu přebírat veškerou korespondenci. V současné době nejsem nikde zaměstnán, protože se starám o svou matku Marii _____, která bydlí se mnou.

K věci poškození chodby a vchodových dveří domu v Orechovej ul. č. 402/9, v Šal'i, Slovenská republika uvádím, že jsem přijel v červnu roku 2006 do Rakouska, kde jsem zaparkoval auto na parkovišti a zabloudil jsem a zapomněl, kde jsem ho zaparkoval, v jakém městě to bylo nevím, ani jsem to nevěděl, byly tam nějaký jezera, z auta jsem si vzal kolo a jel jsem se projet po okolí, kolem těch jezer. Pak jsem jel v noci do restaurace, jel jsem kolem vody, nějaké řeky už si to nepamatuju, začal jsem se topit, tak jsem musel kolo pustit, to jsem tam nechal. Dále jsem šel pěšky s batohem po dálnici, kde mě zastavili rakouští policisté, naložili mě do auta a odvezli do nějakého městečka, nevím kam. Chtěli zaplatit pokutu, tak jsem vybral Euro, zaplatil a oni mě pustili. Odešel jsem, přišel v noci k nějakému penzionu, kde jsem bez vědomí majitele vešel na pokoj a zde přespal. Ráno mi majitel sebral věci, po zaplacení 50,- Euro mi věci vrátil, ale chyběl řidičský průkaz. Já jsem mu začal vyhrožovat a on zavolal policii. Přijela rakouská kriminálka a odvezli mě do nějaké nemocnice, kde jsem pobyl asi dva dny. Pak mě převezli do Korenburgu, tam jsem byl tři měsíce ve vazbě a mezitím jsem byl asi jeden týden ve Vídni na samotce, jestli to byla psychiatrie nebo co, to nevím, jmenovalo se to asi Josefov. Pak mě odvezli na přechod asi na Hatě. Tam mě vysadili a já taxíkem odjel na Slovensko hledat auto, protože jsem si myslel, že jsem ho nechal na Slovensku. Cestou jsem se dostal do Šal'i. Bylo to na podzim asi v říjnu 2006 v kolik hodin si nepamatuju. Vím, že jsem spal někde venku, v nějakém altánku, a protože přšelo a bylo mi zima, tak jsem zapálil nějaké letáky. Vítr hořící papíry zahnal na dveře, které chytily. Pak na mě začala křičet nějaká paní, co to bylo, již nevím. Chtěl jsem to uhasit, a když jsem si myslel, že na mě něco hodí, musel jsem pryč. Poté mě na silnici chytili policisté, kteří mě vyslýchali. Pak jsem byl tři měsíce ve vazbě v Nitře, protože jsem tam sebral někde traktor, nevím už kde. Pak jsem byl na psychiatrii. Asi letos v lednu jsem byl odvezen k soudu v Komárně, kde mi byla nařízena ústavní léčba, kterou jsem podstoupil na Psychiatrické léčebně Hronovce, po dobu tří měsíců, od ledna do března letošního roku včetně. Poté mě vzali k soudu v Levici, který rozhodl o ukončení ústavní léčby. Poté jsem odcestoval domů vlakem. Od té doby se zdržuji v České republice. Auto mi přivezl bratr.

Podpis

strana protokolu o výslechu obviněného

ze dne 29.10.2007

To je vše, co mohu k celé věci říci, protokol mi byl hlasitě diktován, byla mi dána možnost si jej přečíst, nežádám jeho oprav ani doplnění a jako správný jej dne 30.10.2007 v 12.00hod. podepisuji.

Opravuji, výslechu schopen jsem, ale psychicky se dobře necítím.

Obviněný

Přítomen čtení a podpisu:

Komisař SKPaV

Pouzet

W

Kocher